

PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELA

Pracownia
Pedagogiczna
i Wydawnicza sp. z o.o.

Autorki

Janina Korzańska, Małgorzata Strękowska-Zaremba

Współpraca autorska

Bożena Jenda, Hanna Kamieniarz, Renata Mreńca

Redakcja i korekta

Emilia Grzeszczak, Magdalena Marczevska

Skład

Multiserwis

Przewodnik do zestawu podręczników *Moje abc* kl. III. cz. 1.: Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego – zintegrowanego na poziomie klasy III szkoły podstawowej, na podstawie opinii rzeczoznawców: mgr Teresy Kustry, dr Beaty Oelszlaeger, mgr Zuzanny Zbróg, mgr. Wacława Wawrzyniaka.

Nr dopuszczenia: 101/06

ISBN 83-60194-41-6

© Copyright by Pracownia Pedagogiczna i Wydawnicza sp. z o.o.
Warszawa 2006

Pracownia Pedagogiczna i Wydawnicza sp. z o.o.
Warszawa, tel./faks (0) 22 851 50 83
ppiw@ppiw.com.pl, www.ppiw.com.pl

Spis treści

Wstęp	7
I OŚRODEK TEMATYCZNY NA WAKACJACH, W DOMU, W SZKOLE	
Umiejętności ucznia	8
Do widzenia, wakacje!	10
Polskie krajobrazy	12
Z plecakiem po Polsce	14
Rzeki i ich dopływy	16
Jak zadbać o bezpieczeństwo własne i innych	18
Rowerem po... drogach czy chodnikach?	20
Co wiem o sobie – jaki jestem	22
Wszystko znajdziesz w książce	24
II OŚRODEK TEMATYCZNY W POLU I W LESIE	
Umiejętności ucznia	28
Na kontynencie afrykańskim	30
Polarne krainy	32
Co to jest las	34
Co się czym żywi	36
Zboże czy ziarno?	38
Od rośliny do kłębka	40
Od uprawy do spożycia – rośliny oleiste	42
Z pola na stół	44
Co to jest reklama	46
III OŚRODEK TEMATYCZNY CO NAS ŁĄCZY, CO NAS DZIELI...	
Umiejętności ucznia	48
Samorząd klasowy	50
Głosujemy, wybieramy...	52
Kto u nas rządzi	54
Co nas łączy	56

IV OŚRODEK TEMATYCZNY JAK SIĘ PORUSZAJĄ NA LĄDZIE

Umiejętności ucznia	58
W kocim państwie	60
Zabawy zwierząt	62
Stępem, kłusem i galopem	64
W jaki sposób porusza się człowiek	66
Sport dla zdrowia i dla przyjemności	68

V OŚRODEK TEMATYCZNY SPOSOBY PODRÓŻOWANIA PO LĄDZIE

Umiejętności ucznia	70
Komunikacja miejska	72
Podróżowanie autostradami	74
Koleją w świat	76
Wyścigi i rajdy	78
Psie zaprzęgi	80

VI OŚRODEK TEMATYCZNY JAK SIĘ PORUSZAJĄ W POWIETRZU

Umiejętności ucznia	82
W górze nad nami	84
Obserwujemy ptaki	88
Latać jak ptaki	90
Marzenia o lataniu	92
Świat widziany z góry	94

VII OŚRODEK TEMATYCZNY DZIEJE POLSKI

Umiejętności ucznia	96
1 listopada	98
Ważne daty	100
Co pamiętają nasi dziadkowie	102
Ślady historii	104
Ważne rocznice	106
Król Jan III Sobieski	108
Zwycięstwo pod Grunwaldem	110
Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą...	113
Król Bolesław I Chrobry	116

Dokumentaliści	118
Bursztynowy szlak	120
VIII OŚRODEK TEMATYCZNY MIESZKAŃCY WÓD	
Umiejętności ucznia	122
Co potrafi pływać	124
Wyjątkowi pływacy	128
Wszystko o rybach	130
Dary morza	132
Jak głębokie są oceany	134
Tyle stali – a pływa	136
Oj, żeglujże, żeglarzu!	138
Nad brzegiem morza	140
IX OŚRODEK TEMATYCZNY W ŚWIECIE INFORMACJI	
Umiejętności ucznia	142
Wróżby	144
Prasa – dzienniki i czasopisma	146
Klasowa gazeta	148
Jak powstaje nagranie	150
Czym jest internet	152
Prezentowanie polskiej kultury i tradycji	154
Przygotowanie występu estradowego o zimowej tematyce	156
X OŚRODEK TEMATYCZNY ZIMOWE SMUTKI I RADOŚCI	
Umiejętności ucznia	158
Co słyszać u naszych przyjaciół	160
Świat zmienił kolory	162
Nowa pora roku	164
Rodzinne związki	166
Świąteczne zwyczaje	168
Świąteczny stół	170
Hej, kolęda!	172
Wigilijna gwiazda	174
Boże Narodzenie w Europie	176

XI OŚRODEK TEMATYCZNY I ZNÓW NOWY ROK!

Umiejętności ucznia	178
Nowy Rok nastaje, każdemu ochoty dodaje	180
Nowy kalendarz	182
Kalendarz chiński i nie tylko...	184
Trzej królowie ze Wschodu	186
Jaka to pora roku	188
Zimowe utrapienia	190

XII OŚRODEK TEMATYCZNY KARNAWAŁ NA PARKIECIE I NA LODZIE

Umiejętności ucznia	192
Taniec to poważna sprawa	194
Tańce ludowe i narodowe	196
Tańce na lodzie	198
Kartka z mojego pamiętnika	200
Zimowe zawody sportowe	202
Zakończenie semestru	204

TEKSTY DODATKOWE

	206
Kodeks piechura... czyli o czym piechur musi pamiętać!	206
Rowery	206
Zabawa z kostką	207
Zabawa matematyczno-zręcznościowa	207
Insygnia wojskowe	208
O wdowim groszu	208
Przed obrazami Jana Matejki	209
Dzwonki sań	210
Szopki krakowskie	211
Legenda o chińskim kalendarzu	211
Taniec zmarzłaków	212

Drody Państwo!

Przewodnik dla nauczycieli korzystających z zestawu podręczników
Klasa III Moje abc porządkuje treści kształcenia zgodnie z zasadą programu zintegrowanego.

Każdy dzień pracy poświęcony jest wybranemu problemowi. Propozycja dotyczy rozwiązania tego problemu z zastosowaniem odpowiednich środków dydaktycznych i uruchomienia określonych form aktywności ucznia. Od pomysłowości Państwa, możliwości i zainteresowań uczniów oraz warunków pracy zależy przebieg zajęć umożliwiających kształtowanie umiejętności i osiągnięcie założonych celów.

W *Przewodniku* zostały również zamieszczone uwagi dotyczące alternatywnych sposobów realizacji zajęć. Warto jednak zawsze nawiązywać do wcześniejszych doświadczeń uczniów, umożliwiać im korzystanie z wykonanych w poprzednich latach nauki albumów, prac plastycznych, napisanych tekstów, zgromadzonych informacji. Przed wprowadzeniem nowych treści warto odwoływać się do tego, co już jest dzieciom znane i stanowi podstawę rozszerzenia nowych treści.

Koncepcja nauczania zintegrowanego, którą prezentuję, stawia nauczyciela w roli dyskretnego organizatora sytuacji edukacyjnych, dzięki którym uczeń bez przeszkód będzie mógł się uczyć, podejmując samodzielnie różne działania – wybór tych działań powinien być dokonany przez ucznia zainspirowanego i zachęconego przez nauczyciela.

Janina Korzańska

I OŚRODEK TEMATYCZNY NA WAKACJACH, W DOMU, W SZKOLE

Umiejętności ucznia

Mówienie i słuchanie

Wypowiada się na temat zaobserwowanej sytuacji. Opowiada o zdarzeniach, w których uczestniczył.

Czytanie

Czyta wiersze z intonacją stosowną do treści. Czyta informacje z mapy i kalendarza.

Pisanie

Układa i zapisuje dialogi. Używa form grzecznościowych w dialogach. Stosuje znaki interpunkcyjne przy zapisywaniu dialogów. Pisz z pamięci zdania. Pisz nazwy geograficzne. Zapisuje układane przez siebie opowieści.

Stosowanie wiedzy i umiejętności

Ocenia postępowanie bohatera na podstawie zdarzeń. Porównuje zachowania pozytywne i negatywne. Wskazuje skutki i przyczyny zdarzenia. Układa zdania–hasła. Układa zdania na określony temat. Układa opowieści. Grupuje wyrazy pokrewne. Grupuje książki i poznaje sposoby korzystania z nich. Tworzy różnotematyczne katalogi książek. Oblicza obwody prostokątów. Oblicza odległości. Porównuje odległości podane w kilometrach i metrach oraz wysokości podane w metrach. Dodaje i odejmuje wyrażenia dwumianowane bez przekroczenia progu dziesiętkowego. Układa zdania na podany temat, używając liczb. Wykorzystuje kalendarz i zegar do obliczeń matematycznych. Zna oznaczenia stosowane na mapie. Odczytuje informacje z mapy fizycznej i turystycznej. Określa położenie miejscowości na mapie z wykorzystaniem nazw kierunków geograficznych. Umie wskazać na mapie główne miasta i rzeki. Wie, jaką rolę odgrywają rzeki w gospodarce człowieka. Interpretuje tekst w różnorodny sposób (praca pisemna, plastyczna, scenka dramatyczna).

Rozwiązywanie problemów

Zna niektóre znaki drogowe i ocenia bezpieczeństwo niektórych sytuacji w ruchu drogowym. Wskazuje różne sposoby unikania niebezpieczeństw. Zadaje pytania dotyczące sposobu obliczania. Planuje w zespole czynności, aby rozwiązać problem. Gromadzi dane liczbowe i dobiera odpowiednie działania w celu rozwiązania problemu. Ustala kolejność wykonywania działań matematycznych. Korzysta z innych źródeł informacji niż podręcznik. Szuka argumentów, zachęcając do przeczytania określonej książki.

Zadania dodatkowe

Założenie Drużyny Uprzejmych Rycerzy:

- stworzenie kodeksu uprzejmego rycerza i wybranie Wielkiej Rady Drużyny;
- wymyślenie znaku i pieczęci do pieczętowania dokumentów potwierdzających zachowania zgodne z kodeksem;
- systematyczne odbywanie zebrań Wielkiej Rady, omawianie sytuacji prezentowanych przez członków drużyny i tworzenie książki Uprzejmych Zachowań;
- ustanowienie sposobów wyróżniania osób, które są kandydatami do tytułu Uprzejmego Rycerza, np. nadawanie stopni na wzór stopni wojskowych.

W ośrodku I można wykorzystać scenariusz zajęć „Rzeki i ich dopływy” (w:) Scenariusze zajęć zintegrowanych dla klas I–III, cz. 1., PPiW, Warszawa 2000.

Do widzenia, wakacje!

Zapis w dzienniku

1. Poznawanie poszczególnych książek zestawu podręczników.
2. Wypowiadanie się na temat wakacyjnych przeżyć i zdobytych doświadczeń.
3. Postępowanie się kalendarzem.

Środki dydaktyczne

s. 3., 4. i 5. w *Podręczniku Olka*, s. 3. i 4. w *Kartach pracy* część 1., s. 3.–5., 122.–124. w *Wypisach*, wiersz Wandy Chotomskiej *Do widzenia, wakacje!* s. 6. w *Wypisach*, zdjęcia, pocztówki, „skarby” przywiezione z wakacji, pudełko z wieczkiem do wykonania „walizki wakacyjnych wspomnień”, mapa fizyczna Polski, atlas *Świat wczoraj i dziś*, *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ♦ Oglądanie podręczników i pomocy szkolnych przeznaczonych dla klasy III – odczytywanie tytułów, autorów, spisu treści; ustalanie sposobu korzystania z poszczególnych książek; przeglądanie i wybieranie atrakcyjnych fragmentów.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 3.
- ✓ *Karty pracy* s. 3.
- ✓ *Wypisys* s. 3.–5., 122.–124.
- ✓ Wiersz *Do widzenia, wakacje!* s. 6.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 4. i 5.
- ♦ Prezentowanie wakacyjnych „skarbów”. Wykonanie do nich odpowiednich metryczek: oznaczanie miejsca i czasu ich pozyskania.
- ✓ Atlas *Świat wczoraj i dziś*.

Uwaga

Dzieci na pewno będą uczestniczyły we wspólnych lub indywidualnych wycieczkach. Z każdej wyprawy przyniosą materiały, które mogą w odpowiedni sposób opisywać i klasyfikować, gromadzić w pudełkach, segregatorach itp. Do zgromadzonych przedmiotów mogą dołączać kilkudzaniową notatkę zawierającą ważne informacje.

- ✓ *Gry i zabawy w szkole* s. 76.
- ✓ *Karty pracy* s. 4.

Objaśnienia oznaczeń w „Podręczniku Olka”

Wiadomości Olka

Olek dzieli się z tobą swoją wiedzą, przemyśleniami i pomysłami.

Notatnik obserwatora przyrody

Notatki przyrodnicze, które zbierał Olek, obserwując otoczenie.

Ciekawostki Olka

To są interesujące informacje, które warto poznać.

Zapamiętaj

Te wiadomości powinienś zapamiętać.

Zagadka

Rozwiąż zagadki, które przygotował dla ciebie Olek.

Doświadczenie

Wykonując te doświadczenia, pogłębiasz swoją wiedzę.

Słownik Olka

Wyjaśnienie wyrazów, przy których jest ten znak, znajdziesz na końcu książki.

Do widzenia, wakacje!

Dzień dobry, pamiętacie nas? Od dzisiaj jesteśmy klasą IIIc. Tak się zmieniliśmy, że trudno nas poznać, ale nikogo nie brakuje. Jest Dorota, Kasia i Franek... dwudziestu jeden trzecioklasistów, i oczywiście pani Ewa.

Na wakacjach, w domu, w szkole

1. Napisz na kartkach z kalendarza brakujące dni i miesiące lub nazwy świąt.
2. Napisz pod każdą kartką, w jaki sposób obchodzimy ten dzień, i narysuj znak, który go wyróżnia.

Pierwszy dzień roku szkolnego	Święto Niepodległości
26 maja	

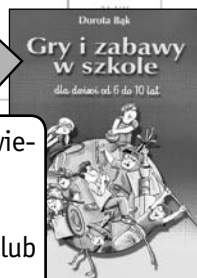
- Wymienianie nazw świąt przypadających podczas roku szkolnego i podczas wakacji.

Spis treści

Do widzenia, wakacje!	
Maczuga Herkulesa czy Sokola Skala?	
Sabat czarownic	
Odra	
Bezpieczne miasto	
Rower	
Ballada o uprzejmym rycerzu	
Milosińska książek	
Elza jedzie nad morze	
Poszła w las nauka	
Czyje to nogi?	
Jak hochen chleba w kamień się zamienił	
Len	
Piękne borowiki	
Czarodziej zapach	31
Szełmostwa lisa Witalisa	32
Zeszły się cztery koty	34
Kość niezgody	35
Konik polny i konik morski	36
Słacz	37
Skakanka	38
Bajka o dawnych czasach	39
Wyścig	40
Martina	41
Labędz i wrona	44
Pilot marzyciel	45

- Zabawa bieżna z pozdrowieniem *Dzień dobry, sąsiedzie!*, s. 76.

Układanie uprzejmego i/lub zabawnego powitania na wzór tego podanego w opisie zabawy, np. Dzień dobry, Olku, jak było w górach?

- Wskazywanie na mapie Polski miejsc wakacyjnych pobytów.

Polskie krajobrazy

Zapis w dzienniku

1. Odczytywanie z map informacji dotyczących ukształtowania powierzchni. Pisanie nazw geograficznych.
2. Układanie tekstu pozdrowień dla kolegi oraz układanie opowieści na wzór legend.
3. Obliczanie czasu z wykorzystaniem modelu zegara.
4. Zamiana minut na godziny – dodawanie liczb dwu- i trzycyfrowych.

Środki dydaktyczne

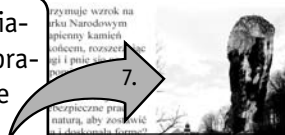
s. 6., 7. i 169. w *Podręczniku Olka*, s. 5. i 6. w *Kartach pracy* część 1., opowiadanie *Maczuga Herkulesa czy Sokola Skala?* s. 7. w *Wypisach*, fizyczna mapa Polski, atlas *Świat wczoraj i dziś*, mapy turystyczne, widokówki i zdjęcia, skłádanka *Maluję i opowiadam. Sztuka w nauczaniu zintegrowanym** (ilustracje do opowiadania *Skąd się wzięły góry?*), materiały potrzebne do malowania krajobrazowej mapy Polski

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 6. i 169.
- ◆ Oglądanie widokówek i zdjęć z różnych miejsc. Nazywanie i określanie charakterystycznych cech krajobrazów przedstawionych na mapie fizycznej Polski.
- ◆ Charakteryzowanie wybranych krain geograficznych: miejscowości, szczyty lub wzniesienia, rzeki i inne zbiorniki wodne, charakterystyczna roślinność, występujące zwierzęta.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 7.
- ✓ Opowiadanie *Maczuga Herkulesa czy Sokola Skala?* s. 7.
- ✓ Skłádanka *Maluję i opowiadam*.
- ◆ Opowiadanie na podstawie ilustracji (głównie 4A i 4B), jak wyglądają góry. Wybieranie odpowiedniej techniki plastycznej do modelowania kształtu gór.
- ◆ Malowanie krajobrazowej mapy Polski kolorami stosowanymi na mapach.
- ✓ *Karty pracy*. 5. i 6.

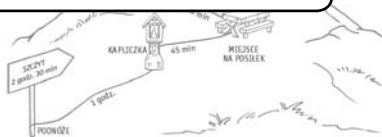
Maczuga Herkulesa czy Sokola Skala?

- Wykonanie z plasteliny, gliny lub innych materiałów makiety skalnego krajobrazu (parku krajobrazowego) – skał o różnych kształtach. Układanie na ich temat opowieści.

* *Maluję i opowiadam. Sztuka w nauczaniu zintegrowanym* Elżbiety Roli – propozycje wykorzystania ilustracji są dostępne na stronach internetowych www.ppiw.com.pl. Zestaw ilustracji znajduje się w ofercie handlowej PPIW i wchodzi w skład pakietu *Moje abc* od klasy I.

- Odszukiwanie innych miast w różnych krainach geograficznych. Określanie położenia z wykorzystaniem nazw kierunków (z. 1.).
- Ustalenie nazwy krainy geograficznej, w której mieszkała dzieci.
- Wyszukiwanie na mapie krainy geograficznej, w której położona jest Szczawnica.

a. Oblicz w minutach, ile czasu przewidziano na wejście:

od podnóża do

od podnóża do

od na

b. Po jakim czasie od rozpoczęcia wędrowi dzieci zjedzą posiłek, jeśli skorzystają z wyznaczonego miejsca dopiero w drodze powrotnej?

Na wakacjach, w domu, w szkole

1 Polskie krajobrazy

Mam przed sobą widokówki, które otrzymałem od kolegów. Czytam i zastanawiam się, czy ktoś ze mnie zażartował: go nad morzem, a Morskie Oko w górach?

- Porównywanie wysokości szczytów górskich wymienionych na mapie – obliczanie różnic.

Zadania dodatkowe

Szukanie informacji o krainach geograficznych, do których poznania dzieci zostały zaangażowane i które chciałyby poznać podczas następnych wakacji.

Polskie krajobrazy

Na mapie Polski znajdziesz nazwy i oznaczenia kolorystyczne różnych krain geograficznych. Są w nich często słowa: góry, wyżyna, morze, nizina. Jest to związane z ukształtowaniem powierzchni tych krain.

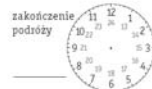
1. Odszukaj na mapie Polski podane niżej miejscowości i napisz według wzoru.

Rzecznioki: góry, wyżyna, morze, nizina
w nazwach geograficznych piszemy z wielką literą: Morze Bałtyckie, Wyżyna Śląska, Góra Świętej Anny, Nizina Mazowiecka.

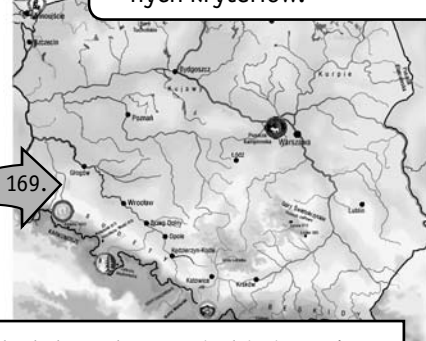
Katowice	wyżyna	Wyżyna Śląska
Kalisz		
Lublin		
Kielce		

2. Olek, podobnie jak Ania i Adam, był podczas wakacji w górach. Podróż autobusem dalekobieżnym z Głębokiego do Szczawnicy trwała 7 godzin i 20 minut. Zaznacz na zegarach i napisz, o której godzinie rodzina Ołka dotarła do celu, jeżeli wyruszyła w podróż o godzinie 8.00.

- Ustawianie na modelu zegara podanych godzin oraz wcześniejszych lub późniejszych niż podane.

- Wykonanie z plasteliny modelu wzniesienia i terenu poniżej poziomu morza. Porządkowanie i grupowanie widokówek wg ustalonych kryteriów.

Z plecakiem po Polsce

Zapis w dzienniku

1. Opowiadanie legend i pisanie opowieści – opowiadanie twórcze.
2. Odczytywanie z mapy informacji i danych do wykonania zadania.
3. Odczytywanie liczb trzycyfrowych i pisanie ich w tabeli dziesiętniej.

Środki dydaktyczne

s. 8. i 9. w *Podręczniku Olka*, s. 7. i 8. w *Kartach pracy* część 1., legenda *Sabat czarownic* ze zbioru Jerzego Stankiewicza *Legendy świętokrzyskie* s. 8. w *Wypisach*, tekst *Kodeks piechura* (w *Przewodniku* s. 206.)

Uwaga

Do realizacji zadań 2. i 3. dnia pracy niezbędne są różne rodzaje map: fizyczna, samochodowa, turystyczna itp.

Sytuacje edukacyjne

- ◆ Oglądanie różnych rodzajów map, określanie, do jakich celów służą, w jakich sytuacjach są używane; wskazanie różnic między nimi i charakterystycznych cech poszczególnych map (sposoby oznaczania obiektów, liczba szczegółów, kolorystyka itp.).
- ✓ *Karty pracys.* 7. i 8.
- ◆ Wypowiadanie się na temat ulubionego przez dzieci rodzaju turystyki: piesza, rowerowa, samochodowa, wodna itp.
- ◆ Ustalanie najważniejszych zasad bezpieczeństwa podczas pieszych wędrówek. Czytanie tekstu z *Przewodnika* s. 206. Porównywanie wypowiedzi uczniów z *Kodeksem piechura*.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 8. i 9.
- ✓ Legenda *Sabat czarownic* s. 8.

8.

Sabat czarownic

Nad Górami Świętokrzyskimi, wysoko w chmurach, królują szczyty Łysej Góry. W miejscu tym – jak mówią ludowe przekazy – odbywały się spotkania czarownic, zwane sabatami. Podczas tych zjazdów diabły

- Wymienianie utworów, w których wystąpiły czarownice, czarodzieje, diabły i wróżki; porównywanie ich i ustalanie, czy siły magiczne służą wymienionym postaciom do czynienia dobra czy zła.
- Rysowanie obok siebie postaci, które są uosobieniem zła i dobra; dobieranie dla nich rekwizytów symbolizujących dobro albo zło.
- Wymyślanie zaklęcia dla dobrej czarownicy.
- Jeśli jest taka możliwość, zorganizowanie wycieczki do muzeum, np. w Łęczycy – „siedziby” jednego z najpopularniejszych diabłów polskich, Boruty.

fazem diabły miosły kamienie w płacicie. Były już blisko celu, gdy spiące na klasztornej podwórku gęsi, zbudzone łopociem i gwizdem w powietrzu, zagęssały na alarm. Hałas wyrwał ze snu jednego z zakomików, który

Jak dobrze mieć przyjaciół! Od dzieci ze Szkoły Podstawowej w Sterdyni dostaliśmy jeszcze przed wakacjami list i zdjęcie z wycieczki w Góry Świętokrzyskie. Dowiedzieliśmy się z nich, że to najstarsze, ale i najniższe góry w Polsce. A dzięki dzieciom z Nowej Stupi poznaliśmy legendę o Emeryku. Ich miejscowość również jest znana i odwiedzana przez turystów.

dalj Harte k - posrednik izjv rody

ruiny zamku w Ciecinach - pomnik architektury

Legenda o Emeryju

Dasino, dasino lemu zyl piewon ryzoz. Byl bardzo
olewny. Pownego dnia porzucil ryzozes zemiolo
i podlanozil pulgryzmozat do wszystkich cudownych
miejsz na swiecie. Pulgryzmz podlanozil ziskozygi
w wielozkrozmk klanozoz.

Kiedy przyjeżdżał do Nowego Sącza, chwałił się z mieszkańcom, że jest nagrobkiem najwymowniejszym

- Grupowanie informacji odczytywanych z mapy, nazywanie ich rodzajów: rzeki, drogi, obiekty turystyczne (pomniki).
- Określanie położenia miejscowości za pomocą głównych i pośrednich kierunków geograficznych.

3. Przypomnij sobie poznane legendy.

- Wpisywanie do tabeli układów pozycyjnych dowolnych liczb trzycyfrowych i porównywanie ich ze sobą.
- Obliczanie długości wybranych tras z wykorzystaniem mapy samochodowej regionu, w którym mieszkają dzieci. Określanie czasu potrzebnego na ich pokonanie na podstawie danych podobnych do tych w z. 1.

8.

- Szukanie wiadomości na temat najnowszych odkryć grotołazów (z dziedziny speleologii).

9.

- Szukanie informacji o współczesnych i historycznych obiektach Gór Świętokrzyskich, np. dymarkach.
- Zachęcenie dzieci do poznawania, poszukiwania i spisywania legend najbliższego regionu.
- Organizowanie zabawy dramatowej przygotowującej dzieci do wypowiedzi pisemnej (z. 2.).

Z plecakiem po F

7.

Okazało się, że oprócz Olka, Ani i Adama w górach był również Paweł. Napisał o tym zagadkę i dołączył fragment mapy turystycznej.

1. Podkreśl zdania zawierające prawdziwe informacje, które możesz odczytać z mapy Pania.

Z Cedzyny do Górna droga prowadzi przez Radlin. Czarna Nida przepływa przez Morawicę. Łagów jest największym miastem. Chęciny są położone na południowy zachód od Kielc. Na mapie zaznaczono cztery szczyty, których wysokość przekracza 500 m n.p.m. Nowa Słupia leży nad Bobrą.

- a. Napisz, w jakich górach był Paweł.

wg – wedding

2. Odczytaj z mapy nazwy i wysokości szczytów górskich i przepisuj je w kolejności od najwyższego do najniższego. Zapisz te liczby wg wzoru.

	s	d	j	
1. lysica 612 m	6	1	2	600 + 10 + 2
2.				___ + ___ + ___
3.				___ + ___ + ___
4.				___ + ___ + ___
5.				___ + ___ + ___

Rzeki i ich dopływy

Zapis w dzienniku

1. Określanie biegu rzeki – nazywanie krain geograficznych i miast.
2. Układanie krótkich wypowiedzi na temat miast leżących nad rzeką.
3. Pisanie z pamięci tekstu z wyrazami z rz.
4. Porównywanie liczb trzycyfrowych, odejmowanie bez przekraczania progu dziesiątkowego.

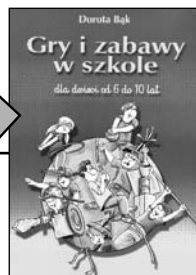
Środki dydaktyczne

s. 10., 11. i 169. w *Podręczniku Olka*, s. 9. i 10. w *Kartach pracy* część 1., wiersz Jerzego Kiersta *Odra* s. 9. w *Wypisach*, atlas *Świat wczoraj i dziś*, mapa fizyczna Polski, słownik języka polskiego, zgromadzone informacje i wiersze o polskich rzekach, składanka *Maluję i opowiadam. Sztuka w nauczaniu zintegrowanym* (ilustracje do opowiadania *Z tamtej strony Wisły*), *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 10., 11. i 169.
- ◆ Wskazywanie na mapie poszczególnych odcinków rzek i wyjaśnianie terminów: źródło, bieg i ujście rzeki, rzeka główna, dopływ, delta, tama, zapora.
- ✓ Składanka *Maluję i opowiadam*.
- ◆ Na podstawie ilustracji 2A i 2D opowiadanie, jak wygląda rzeka, okolica rzeki. Wypowiadanie się dzieci, jaką techniką plastyczną najlepiej można oddać charakter rzeki.
- ✓ Wiersz *Odra* s. 9.
- ◆ Przygotowanie zabawy pod nazwą „Wycieczka statkiem po Odrze”. Uczniowie dzielą się na grupy, każda grupa zbiera wiadomości o jednym mieście nadodrzańskim. Na ziemi lub na podłodze uczniowie układają ze wstążek, sznurka lub skakanek trasę wycieczki w kształcie płynącej Odry. Przygotowują i ustawiają znaki informacyjne: nazwę miasta, powitalne hasło. Każda grupa wyznacza pilota wycieczki, piloci opowiadają turystom o zwiedzanych miastach.
- ◆ Wykonanie albumu miast leżących nad głównymi rzekami Polski.
- ✓ *Karty pracy* s. 9. i 10.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole*.

- *Huśtanie na linie*, zabawa nr 2., s. 22.

- Wyszukiwanie na mapie Polski rzek i wskazywanie ich źródeł, biegu i ujścia. Szukanie informacji o długości poszczególnych rzek. Wskazanie miast leżących nad tymi rzekami. Szukanie informacji na temat miast nadodrzańskich.
- Co to są kanały i jaką rolę odgrywają Kanał Notecki i Kanał Gliwicki, kanały w płn.-wsch. Polsce?

11.

1. Wymień nazwy dopływów Wisły i Odry. Zaczniń od tych wpadających najbliższych źródeł.
a. Odszukaj na mapie kanały i ich nazwy.

Rzeki i ich dopływy

1. Przeczytaj nazwy rzek oraz ich długości. Odszukaj te rzeki na mapie.
Wisłoka – 164 km	Drwęca – 207 km
Bug – 587 km	Bzura – 166 km

a. Uzupełnij zdania.

Najkrótsza z podanych rzek to _____, a najdłuższa _____.

Wisłoka ma _____ długości.

Bzura ma _____ długości.

b. Odczytaj i wypełnij tabelę.

- Układanie przykładów dodawania liczb dwu- i trzy-cyfrowych sposobem pisemnym bez przekroczenia progu dziesiątkowego.
- Wyszukiwanie na mapie rzek, gór i jezior.

9.

3

Zagadka Pawła bardzo się spodobała dzieciom w klasie Olika. Wojtek też przygotował zagadkę.

1. Przeczytaj podane nazwy geograficzne i odszukaj je na mapie Polski w „Podręczniku Olika” na s. 11.

a. Poprządkuj odpowiednio te nazwy i p

Wisła Tatry Warta Karkonosze

góry _____

jeziora _____

rzeki _____

2. Przeczytaj wiersz i powiedz, przy jakich warunkach może wyglądać.

Płynie, wiję się rzeczka
Jak blyszcząca watapeczka
Tu się srebrzy, tam się
A tam zniebry, tam się

3. Wymień nazwy rzek, które wyglądają tak.

10.

- Wypowiadanie się dzieci na temat przyczyn i skutków powodzi.
- Porównanie słownictwa użytego przez autora wiersza ze słownictwem zastosowanym przez dzieci w ich wypowiedzi (z. 3.).

32 + 235 = 267 32 + 253 = 285 242 + 31 = 273

a. Wykonaj obliczenia i sprawdź swoje rozwiązania.

443	443	164	207
-----	-----	-----	-----

9.

- Obliczanie łącznej długości prawych dopływów Odry.
- Na pytanie 2. pod tekstem nie ustalamy jedynej właściwej odpowiedzi. Zostawiamy interpretację dzieciom. Zwracamy jedynie uwagę na określenie, którego użył poeta.

Jak zadbać o bezpieczeństwo własne i innych

Zapis w dzienniku

1. Prezentowanie przez dzieci zachowań w sytuacjach zagrożenia – indywidualnie i zespołowo.
2. Układanie tekstu – wezwanie pomocy skierowane do odpowiednich służb.
3. Odczytywanie numerów telefonicznych i poprawne ich zapisywanie.

Środki dydaktyczne

s. 12. i 13. w *Podręczniku Olka*, opowiadanie Krystyny Drzewieckiej *Bezpieczne miasto* s. 10. w *Wypisach*, książki telefoniczne, informatory

Sytuacje edukacyjne

- ✓ Opowiadanie *Bezpieczne miasto* s. 10.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 12.
- ◆ Wypowiadanie się na temat służb ratowniczych znanych dzieciom z najbliższego otoczenia i z mediów. Odszukiwanie w książkach telefonicznych informacji o nich.
- ◆ Wypowiadanie się na temat różnych sytuacji zagrażających bezpieczeństwu dzieci, wskazywanie różnych sposobów unikania niebezpieczeństwa.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 13.
- ◆ Ustalenie sposobu postępowania w sytuacji zagrożenia: układanie dialogu związanego z przekazaniem komunikatu o zagrożeniu. Zwrócenie uwagi na wybór informacji najważniejszych, gwarantujących uzyskanie właściwej i jak najszybszej pomocy.
- ◆ Prezentowanie scenek dotyczących niebezpiecznych sytuacji, w których dzieci mogą się znaleźć i pokazujących właściwe zachowania, np.:
 - dzieci są same w domu, do domofonu dzwoni mężczyzna podający się za kolegę taty, mówi, że tata prosił o zabranie ważnych dokumentów;
 - dzieci są same w domu, dzwoni telefon i ktoś pyta o rodziców, ich pracę, porę powrotu do domu itp.;
 - na podwórku osiedlowym do dzieci bawiących się na placu zabaw podchodzi mężczyzna i zaprasza na lody lub daje cukierki, proponuje przejażdżkę samochodem.
- ◆ Dyskusja na temat zasad bezpiecznego zachowania w szkole: na korytarzu, w klasie, na boisku, w sali gimnastycznej, w szatni.

- Tworzenie notatnika telefonicznego na potrzeby dzieci – zapisywanie numerów telefonów w odpowiednim układzie: numer operatora, numer kierunkowy, wspólne części numeru dla dzielnicy, miejscowości, kilku miejscowości. Uczenie się na pamięć numerów telefonicznych – szukanie skojarzeń ułatwiających zapamiętywanie.

Jak zadbać o bezpieczeństwo własne i innych

W szkole byli panowie policjanci. Mówili o tym, jak się zachować, kiedy grozi nam niebezpieczeństwo, i kogo wezwać na pomoc. Każdy z nas otrzymał ulotkę.

plan zgłoszenia:	
• co się zdarzyło;	
• pod jaki adres powinny przyjechać wybrane służby;	
• numer telefonu osoby zawiadamiającej o zdarzeniu oraz jej imię i nazwisko.	
liczba zgłoszenia:	
• naszym podwórku pałą się śmieci w śmietniku! się przyjechać na ulicę Krępa 3. Mój telefon: 05 16. Nazwam się Maria Janikowska.	
pogotowie ratunkowe	
991 straż pożarna	991 pogotowie energetyczne
994 policja	994 pogotowie wodno-kanalizacyjne
986 straż miejska	993 pogotowie ciepłownicze
4 pogotowie gazowe	112 centrum powiadamiania ratunkowego

Wszystki telefon przewodowy wynalazł Alexander Graham Bell w 1876 r. Pierwszy telefon komórkowy pojawił się w 1982 r. Był wielkości cegły i ważył około 1 kg.

z tatą i przyszedł w jakichś służbowych sprawach. Stał speszony i trochę przestraszony i powiedział, że spotkał mnie już przed południem i był bardzo zdziwiony moim zachowaniem. Przyszedł wyjaśnić, co się stało.

Rodzice zawołali mnie do pokoju, ale nie chciałem wyjść, bo się okropnie wstydziałem, że nie poznałem tego pana. Ze strachu chyba rozum mi się pomieszał.

Mama powiedziała, że to wstyd nie poznać sąsiadów. Sam wiem, że to wstyd. I muszę rozróżniać ludzi obcych od znajomych, i że w sumie to może dobrze zrobiłem, ale przedtem należało się lepiej przyjrzeć „napastnikowi”, szczególnie że działo się to na dworze, gdzie kręci się dużo ludzi z naszego bloku.

Powiedziałam, że to pewnie przez te zajęcia w szkole o bezpiecznym mieście. Mama uśmiechała się, że to bardzo pożyteczna akcja, bo wiele dzieciaków zachowuje się bardzo głupio, ale jak poszedłem do swojego pokoju, to słyszałem, że się rodzice z tym sąsiadem okropnie śmiali. Ciekawe z czego?

Mówię wam, to był straszny dzień, chociaż wszystko się dobrze, a nawet przyjemnie skończyło, bo wieczorem pojechał mi z tatusem na rowerach na łąkę.

Krzysztof Drzewiecki
„Piłka z Zabójką”

- Wypowiadanie się na temat „strasznych dni” przeżywanego przez dzieci lub ich najbliższych.

- Szukanie przykładów zagrożeń występujących w miejscu zamieszkania i przebywania dzieci.
- Weryfikowanie tekstów: czy wszystkie komunikaty zostały skierowane do odpowiednich służb (na ratunek kotu powinna przyjechać straż pożarna, a nie policja).
- Przypomnienie, żeby dzieci nie informowały nikogo, że są w domu same. Powinny jednak mieć zaufanie do służb ratowniczych, ponieważ w przypadku wzywania pomocy taka informacja jest uzasadniona.
- Scenki dramatyczne – układanie poprawnych komunikatów.

Rowerem po... drogach czy chodnikach?

Zapis w dzienniku

1. Ustalanie zasad poruszania się dzieci na rowerach, rolkach i deskorolkach w miejscach publicznych.
2. Objawianie znaków drogowych obowiązujących pieszych i uczestników ruchu drogowego.
3. Dodawanie i odejmowanie liczb trzycyfrowych z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
4. Stopniowanie przymiotników i stosowanie ich w zdaniach.

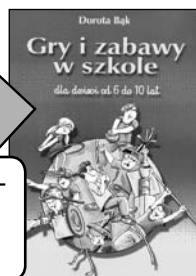
Środki dydaktyczne

s. 14. i 15. w *Podręczniku Olka*, s. 11. i 12. w *Kartach pracy* część 1., tekst Jeana Jacquesa Sempégo i René Goscinnego *Rowers*. 12. w *Wypisach*, kodeks rowerzysty i kodeks drogowy, tekst *Rowery* (w *Przewodniku* s. 206.), *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Karty pracy*. 11.
- ◆ Wypowiadanie się na temat doświadczeń dzieci związanych z jazdą na rowerze, rolkach, deskorolce, na temat przygotowania sprzętu do bezpiecznej jazdy. Szukanie źródeł informacji na ten temat.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 14. i 15.
- ◆ Poznawanie kodeksu rowerzysty i wyjaśnianie, czemu służą wymienione w nim zasady. Czytanie przepisów dotyczących ruchu drogowego – wykorzystanie kodeksu drogowego.
- ◆ Wybieranie informacji o zasadach bezpiecznego poruszania się pieszych i rowerzystów.
- ✓ Czytanie tekstu *Rowery w Przewodniku* s. 206.
- ✓ *Karty pracy*. 12.
- ◆ Wykonanie planu najbliższego skrzyżowania – zaznaczenie poziomych i pionowych znaków drogowych. Opisywanie skrzyżowania i rozmowa na temat: Czy jest bezpieczne dla pieszych i kierowców, czy czyhają na nim niebezpieczeństwa, jeśli tak – jakie?
- ✓ Opowiadanie *Rowers*. 12.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole*.

- Ćwiczenia z laskami gimnastycznymi – *Kwadrat z laską*, s. 24.

5

Rowerem po... drogach czy chodnikach?

Dziadek kupił mi „Poradnik rowerzysty”. Mówi, że każdy, kto chce jeździć na rowerze, powinien przeczytać poradnik. Ciekawe, czy ja wiem, co powinien wiedzieć rowerzysta. Najważniejszy jest według mnie ten fragment:

14.

Zanim wsiądziesz na rower, poszukaj w bibliotece poradnika i zapoznaj się z zasadami poruszania się rowerzystów w miejscach publicznych.

znaki ostrzegawcze

15.

znaki zakazu

znaki nakazu

znaki informacyjne

14

Zadania i pytania

1. Powiedz, co oznaczają znaki przedstawione na rysunkach.

- Wypowiadanie się na temat: Co to znaczy bezpieczeństwo na drodze?

Rower (fragment)

Kiedy dziś przyszedłem do domu, zobaczyłem tatę i mamę: czekali na mnie w ogrodzie i uśmiechali się od ucha do ucha.

— Mamę niespodziankę dla naszego dużego syna! — powiedziała mama i oczy jej się śmiały.

Tata poszedł do garażu i wyprowadził z niego — nie zgadniecie co — rower! Rower czerwony i srebrny, błyszczący, z reflektorem i dzwonkiem. Pycha! Zacząłem biegać w kółko, a potem pocałowałem mamę, pocałowałem tatę i pocałowałem rower.

— Musisz przeczekać, że będziesz ostryż — powiedział tata — i że nie będziesz robił szkół!

Przyrzekłem (...).

Tata został ze mną w ogrodzie.

— Czy wiesz — powiedział — że byłem kiedyś mistrzem kolarskim i że gdybym nie poznał twojej mamy, może poszedłbym na zawodowca?

Tego akurat nie wiedziałem. Wiedziałem, że tata był mistrzem w futbolu, w rugby, w pływaniu i w boksie, ale ja jeździłem na rowerze — to było coś nowego.

— Pokażę ci — powiedział tata, wsiadł na mój rower i zaczął jeździć naokoło ogrodu. Naturalnie rower był za mały dla taty i tata nie wiedział, co robić z nogami, bo kołana miał pod brodą, ale jakoś dawał sobie radę.

— To jest najkomiczniejsze widowisko, jakie oglądam od czasu, co ostatnio widziałem!

Tak powiedział pan Błédurt, który wyjrzał spod ogrodzenia. Błédurt to nasz sąsiad, który bardzo lubi przekomarzać się z tatą.

— Cicho bądź! — odpowiedział tata. — Nie się nie *znasz* na rowerach!

— Co takiego?! — krzyknął pan Błédurt. — Wiesz, ódnny ignorancie, że byłem między narodowym mistrzem amatorów i że poszedłbym na zawodowca, gdybym nie poznał mojej żony!

Tata zaczął się śmiać.

— Ty mistrze! — powiedział. — Można pęknąć ze śmiechu! Ledwie się umiesz utrzymać na trzykołowym rowerku!

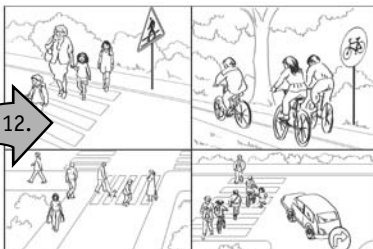
To się nie podobało panu Błédurtowi.

— *Zawsz* zobaczysz — powiedział i przeskoczył przez siatkę. — Daj ten rower!

¹Błédurt — czytaj: Błédur (błędny „c”).

- Jakiego rodzaju kół można dostrzec w najbliższym otoczeniu? Wskazywanie ekologicznych sposobów poruszania się ludzi.

- Gromadzenie informacji na temat turystyki rowerowej i sportów rowerowych (wyścigi kolarskie).
- Jak trzeba przygotować rower do bezpiecznej jazdy (z. 3.)?

- Dzielenie się doświadczeniami i spostrzeżeniami związanymi z użytkowaniem roweru.
- Określenie nastroju sytuacji, w jakiej znalazł się dorosły bohater opowiadania.
- Układanie scenek, w których dzieci występują w roli dorosłych, np. przedstawiają rozmowę kierowcy z policjantem, strażaka z dziećmi, ratownika z kąpiącymi się itp. Ocenianie, która scenka była najzabawniejsza i dlaczego.

Co wiem o sobie – jaki jestem

Zapis w dzienniku

1. Prowadzenie rozmów z zachowaniem zasad dobrego wychowania – zapisywanie dialogów.
2. Mnożenie liczb jednocyfrowych.
3. Nazywanie cech charakteru ujawniających się w różnych sytuacjach.

Środki dydaktyczne

s. 16. i 17. w *Podręczniku Olka*, s. 13. i 14. w *Kartach pracy* część 1., wiersz Wiery Badalskiej *Ballada o uprzejmym rycerzu* s. 15. w *Wypisach*

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Karty pracy* s. 13.
- ◆ Rozmowa na temat zachowania się nacechowanego szacunkiem i życzliwością do drugiego człowieka oraz zgodnego z zasadami dobrego wychowania.
- ◆ W jaki sposób stosowanie zasad dobrego wychowania pomaga w życiu i jak postrzegają nas inni, kiedy te zasady stosujemy?
Prezentowanie przez dzieci rzeczywistych sytuacji, opowiadanie wymyślonych zdarzeń i ocena zachowania osoby uczestniczącej w zdarzeniu, np.:
 1. Robiliśmy album wakacyjnych podróży. Jasiek nie miał żadnej widokówki i nie był nigdzie na wakacjach. Kasia zaproponowała mu, żeby wybrał sobie widokówki z jej zbioru i zrobił album podróży, w jaką chciałby pojechać. Jaśka album okazał się najładniejszy, Kasia się bardzo z tego cieszyła i nawet się nie pochwaliła, że to dzięki niej. Zawstydyła się nawet, kiedy Jasiek to głośno powiedział.
(życzliwość, koleżeństwo, skromność)
 2. Dostałem piękny plecak na nowy rok szkolny. Byłem z niego taki dumny, że przez cały pierwszy dzień pobytu w szkole pokazywałem go każdemu i wychwalałem jego zalety.
(brak wrażliwości na sytuację innych osób)
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 16. i 17.
- ✓ Wiersz *Ballada o uprzejmym rycerzu* s. 15.
- ◆ Odszukiwanie w tekście fragmentów odpowiadających sytuacji przedstawionej na ilustracji.
- ✓ *Karty pracy* s. 14.

- Oglądanie ilustracji i opowiadanie o przedstawionych na nich sytuacjach w 1. os. lp. Formułowanie zasad dobrego zachowania.
- Upowszechnianie mody na zachowania zgodne z zasadami *savoir-vivre'u* – zorganizowanie konkursu na Rycerza Uprzejmości i Damę Uprzejmości, zbieranie punktów (guziczków, kamyczków, medali – zasuszonych listków).

Dziściego Frankowi i Pawłowi
zależy na moim zdaniu?

Iwonka:

„Clagle tytko Dorotka i Dorotka. Jest najlepsza!
Popisuje się ciękwostkami, pisze wiersze! Już
trzy razy nuciła sobie w klasie.”

- Nauczyciel zapisuje na tablicy liczbę, np. 7. Rzuca kostką do gry. Dzieci mnożą liczbę 7 przez liczbę oczek wyrzuconych na kostce. Zapisują na kartach wynik lub układają odpowiednią liczbę z kartoników.
- Wykorzystanie kostek do gry w celu powtórzenia w parach tabliczki mnożenia.

6

Co wiem o sobie – jaki jestem

Ciekawy jestem, czy wszyscy zachowaliby się tak samo
w sytuacji...
Ewie, że często ni
wychowa

16.

Spotykam na
z sąsiadami

6

W swoim
wzrostu

17.

6

1. Przygotuj
zrucie p
się na p
dojść. 2
punkty o
liczbę o

14.

START

Ballada o uprzejmym

Za wielką, stromą górą
w czasach niezmiernie
żył pewien męzny rycerz,
ze swej grzeczności słynny,

Niezwykłe to było imię
(co się nieśmiało
nikomu nie śmiało
nikomu nie śmiało)

Grzecznie rozmawiał z każdym
słów brzydkich nie używał,
miles widzianym gościom
na zamku króla bywał...

15.

- Prezentacja w parach: wyrażanie słowami, okazywanie gestami, mimiką uprzejmości, szacunku, życzliwości, współczucia, niezadowolienia, lekceważenia, gniewu, złości – ocenianie, jak się czujesz, kiedy ktoś przyjmuje wobec ciebie taką postawę. Zachowuj się tak, jak chciałbyś, aby wobec ciebie zachowywali się inni.

- W czym się przejawia uprzejmość rycerza? Odgrywanie scenek: spotkania z uprzejmym rycerzem w różnych miejscach z różnymi osobami. Pisanie humorystycznej rozmowy z uprzejmym rycerzem – stosowanie wyszukanych zwrotów, świadczących o jego uprzejmości. Można zaproponować narysowanie innej ilustracji do wiersza.

Uwaga

Pamiętajmy, aby od początku roku szkolnego dostarczać uczniom okazji do ćwiczeń w pisaniu, w których będą mieli okazję używać wyrazów z *ó u, ż i rz, h i ch* itd. Mogą to być samodzielnie pisane teksty – śmieszne, niekoniecznie logiczne, nawet absurdalne – oraz teksty na określony temat (patrz: *Przewodnik dla nauczyciela Klasa II Moje abc, PPiW*).

Wszystko znajdziesz w książce

Zapis w dzienniku

1. Poznawanie sposobów korzystania z książek różnego rodzaju.
2. Tworzenie katalogu książek o różnej tematyce.
3. Grupowanie wyrazów pokrewnych i uzupełnianie tekstu odpowiednimi wyrazami.
4. Ustalanie kolejności wykonywania działań matematycznych.

Środki dydaktyczne

s. 18. i 19. w *Podręczniku Olka*, s. 15. i 16. w *Kartach pracy* część 1., tekst Roalda Dahla *Miłośniczka książek* s. 18. w *Wypisach*, kartoniki do wykonania klasowego katalogu książek, książki wypożyczone z biblioteki i przyniesione przez dzieci

Sytuacje edukacyjne

- ◆ Prezentowanie przez dzieci przeczytanych książek w sposób zachęcający innych do ich przeczytania. Gromadzenie opinii uczniów, czyja prezentacja była najbardziej przekonująca. Sprawdzenie, np. po 2 tygodniach, ile spośród zaprezentowanych książek zostało przeczytanych przez inne dzieci. Potem wybranie najlepszego sposobu zachęcania innych do czytania.

Uwaga

Wymiana opinii i sądów powinna często towarzyszyć działaniom rozbudzającym zainteresowania czytelnicze. Sprawdzanie skuteczności podejmowanych działań powinno być stosowane zawsze, kiedy tylko możemy tę skuteczność sprawdzić – analizowanie, co wpłynęło na skuteczność i upowszechnianie takiego działania.

- ◆ Klasyfikowanie książek zgromadzonych w klasie. Wskazanie kategorii, z których uczniowie korzystają najczęściej.
- ◆ Zakładanie katalogu książek zgromadzonych w klasowej bibliotece lub kontynuowanie prac nad nim. Ustalenie kategorii podziału zgromadzonych książek. Zapisywanie w dowolny sposób informacji na temat przeczytanych książek, aby po jakimś czasie móc zaprezentować w klasie jedną z nich.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 18. i 19.
- ◆ Zapoznanie się z budową książki, katalogowaniem zbiorów bibliotecznych i przechowywaniem książek. Posłużenie się listą autorów, których książki dzieci poznały w klasie II, czytanie innych książek tych autorów. Kontynuowanie prac nad listą autorów i tytułów książek.
- ✓ Tekst *Miłośniczka książek* s. 18.
- ✓ *Karty pracy* s. 15. i 16.

- Ustalenie sposobów korzystania z książek, utrzymywania kontaktów z bibliotekami – stałe godziny spotkań uczniów w bibliotece, np. raz na miesiąc. Dzielenie się informacjami o tym, czego dowiedzieliśmy się w ciągu ostatniego miesiąca i do czego wykorzystamy zdobytą wiedzę.
- Nazywanie działów bibliotecznych, w których znajdują się pokazane na ilustracjach książki. Sprawdzenie w bibliotece, jakie książki znajdują się w księgozbiórze podręcznym, jakich najczęściej szukają uczniowie.

19.

Zadania i pytania

1. Wybierz dowolną znaną ci książkę i opowiedz o niej, nie podając tytułu ani autora. Twoi koledzy powinni ją znać. Gdyby się jednak okazało, że nikt nie zna tej książki, podaj jej tytuł oraz autora.
2. Z jakich książek są strony przedstawione na rysunku?
a. Kto, kiedy i w jakim celu korzysta z takich książek?
3. Zapoznaj się z tematyką zajęć szkolnych na najbliższe dni i wskaż, które książki przedstawione powyżej mogłyby wykorzystać.

Wyprawy

O jaką książkę Matylda poprosiła panią bibliotekarkę? Kto zapoznał się z tekstem „Młodości książek”, zna odpowiedź na to pytanie.

16.

7

1. Opowiedz, jak zagospodarowano w bibliotece półki z nowościami.
a. Sprawdź, czy podane działania odpowiadają liczbie książek na regałach.

Kolejność wykonania działań:
– działania w nawiasach
– mnożenie i dzielenie
– dodawanie i odejmowanie
– w takiej kolejności, w jakiej są zapisane.

Pod koniec każdego miesiąca pani bibliotekarka przygotowuje wystawę ilustracji, które wykonały dzieci do przeczytanych książek.

2. Oblicz, ile ilustracji wykonano do poszczególnych książek i ile ilustracji wykonała

$3 \cdot (4 + 5)$
 $(3 \cdot 4) + 5$
 $2 \cdot (4 + 5) + 9$
 $(3 \cdot 4) + (3 \cdot 5)$
 $3 \cdot 9$

$(3 \cdot 4) \cdot 5$
 $4 \cdot (3 \cdot 4)$
 $(3 \cdot 5) \cdot 2 + (3 \cdot 5) \cdot 2$
 $(2 \cdot 3) \cdot 5 + (2 \cdot 3) \cdot 5$
 $(3 + 4) \cdot 5$

Zadania dodatkowe

Gromadzenie wiedzy o książce – oglądanie książek i wyróżnianie formatu, rodzaju oprawy, sposobu ilustrowania, ocenianie, dla jakiego czytelnika są przeznaczone lub z jakiej okazji można je komuś подарować. Porównywanie informacji na okładkach, na grzbietach, na kartach tytułowych, rodzaju i wielkości czcionki. Wskazywanie odpowiedniej czcionki wg własnych upodobań.

II OŚRODEK TEMATYCZNY W POLU I W LESIE

Umiejętności ucznia

Mówienie i słuchanie

Słucha wypowiedzi kolegów, tekstów czytanych przez nauczyciela. Słucha nagrania piosenki *Pięknie żyć*. Układa wypowiedzi na podany temat. Uzupełnia podane fragmenty zdań.

Czytanie

Czyta baśnie, legendy, fragmenty książek, notki encyklopedyczne, wiersze, informacje znajdujące się na opakowaniach po różnych produktach.

Pisanie

Zapisuje wyrazy z podwójną spółgłoską, z głoskami miękkimi, zdania w czasie teraźniejszym, przyszłym i przeszłym, pytania, hasła reklamowe. Przepisuje wyrazy, uzupełnia zdania. Pisz nazwy miejsc upraw przemysłowych roślin egzotycznych.

Stosowanie wiedzy i umiejętności

Porównuje i odejmuje liczby dwu- i trzycyfrowe. Określa i porównuje szybkości, z jakimi poruszają się różne zwierzęta. Stosuje algorytm dodawania i odejmowania pisemnego z przekroczeniem progu dziesiętkowego. Stosuje porównywanie różnicowe. Mnoży pełne dziesiątki i setki przez liczbę jednocyfrową. Rysuje prostokąty o określonych wymiarach i układa z nich inne prostokąty o wymiarach wielokrotnionych. Porównuje powierzchnie o różnych długościach boków. Rozróżnia wyrazy z głoskami miękkimi (zmięczonymi literą *i* lub kreseczką). Układa zdania z zastosowaniem stałych związków frazeologicznych, hasła reklamowe. Rozpoznaje liście drzew i ich owoce. Wyróżnia cechy egzotycznych roślin i zwierząt. Układa łańcuch żywieniowy w różnych środowiskach. Wymienia warstwy lasu i przyporządkowuje im zwierzęta i rośliny. Rozróżnia i nazywa rośliny zbożowe i otrzymywane z nich produkty. Wskazuje na mapie (globusie) miejsca upraw roślin i występowania określonych zwierząt. Rozróżnia rodzaje produktów oleistych pochodzenia roślinnego znajdujących się w do-

mu. Nazywa czynności związane z pracami w polu i w miejscach przetwarzania zbóż. Opisuje wykonywane lub obserwowane doświadczenia. Planuje pracę nad tworzeniem albumów zwierząt, zielnika. Śpiewa piosenkę *Pięknie żyć*. Wykonuje lalkę wg rysunkowej instrukcji.

Rozwiązywanie problemów

Grupuje rośliny i zwierzęta wg ustalonego kryterium. Wymienia niebezpieczeństwa zagrażające zwierzętom egzotycznym, poszukuje rozwiązań pozwalających je chronić. Ustala w zespole sposoby wykorzystania zgromadzonego materiału i pracuje wg przygotowanego planu. Określa stosunek człowieka do środowiska naturalnego. Szacuje i obniża ceny poszczególnych produktów przeznaczonych do sprzedaży i wyprzedaży. Przygotowuje prezentacje wybranych produktów. Mówi o skuteczności oddziaływania reklamy. Rozwiązuje rebusy i krzyżówki.

W ośrodku II można wykorzystać scenariusz zajęć „W stepie afrykańskim” (w:) Scenariusze zajęć zintegrowanych dla klas I–III, cz. 2., PPiW, Warszawa 2002.

Uwaga

II Ośrodek tematyczny W POLU I W LESIE

Planując pracę w tym ośrodku tematycznym, warto wcześniej przygotować się do zajęć przewidzianych w jego ostatnich dniach, a mianowicie:

- nawiązać kontakt z różnymi firmami z branży spożywczej: hurtowniami, paczkowniami, przetwórniami;
- zgromadzić okazy roślin zbożowych i okopowych, półprodukty i gotowe produkty w trwałej postaci;
- zebrać opakowania stosowane do przechowywania produktów roślinnych (ryż, bawełna, kakao, buraki, ziemniaki, marchew);
- zaplanować wycieczkę do młyna lub zakładu produkcyjnego wykorzystującego ziarna zbóż, np. do piekarni, lub miejsca związanego z omawianymi w tym ośrodku zagadnieniami;
- wycieczkę połączyć z pobytem w lesie lub zaplanować drugą umożliwiającą poznanie lasu; podczas wycieczki uczniowie powinni być wyposażeni w przewodniki roślin i zwierząt, zeszyty, ołówki.

Wycieczka do lasu ma na celu:

- rozpoznawanie i nazywanie drzew, krzewów, krzewinek;
- odszukiwanie w przewodnikach okazów nieznanym dzieciom; odczytywanie informacji o nich;
- obserwowanie warunków życia poznanych roślin (gleba, nasłonecznienie);
- rozróżnianie warstw lasu i nazywanie zwierząt żyjących w poszczególnych warstwach lasu;
- omówienie przystosowania roślin do rozsiewania i przechowywania nasion;
- zapisywanie nazw oglądanych roślin i zwierząt, opisywanie zaobserwowanych na wycieczce zjawisk;
- zbieranie liści i owoców drzew oglądanych podczas wycieczki, które będzie można wykorzystać do wykonania zielnika (strona działowa przed 2. ośrodkiem tematycznym w *Kartach pracy*).

Ostatniego dnia w II ośrodku tematycznym przewidujemy zorganizowanie klasowych lub międzyklasowych targów. Z myślą o nich należy:

- każdego dnia gromadzić materiały potrzebne do wykonania stoisk;
- przemyśleć, jakie rekwizyty będą potrzebne, aby dokonać prezentacji tego, co będzie tematem najbliższych dni;
- planować szczegółowy organizacyjny całej imprezy z dnia na dzień.

Proponujemy również zbieranie żołędzi i kasztanów, które będzie można wykorzystać do tworzenia eksponatów galerii „Cztery pory roku”. Jej powstanie proponujemy zainicjować jeszcze jesienią. Wszystkie prace wykonywane przez uczniów należy okresowo wystawiać pod hasłem wymyślonym dla każdej pory roku. W ten sposób w ciągu całego roku uczniowie będą tworzyli prace plastyczne zarówno z materiałów dostępnych w danej chwili, jak i zgromadzonych wcześniej. Prace przygotowywane do galerii „Cztery pory roku” powinny też odzwierciedlać zmiany zachodzące w przyrodzie.

W grudniu planujemy wykonywanie ozdób z wykorzystaniem słomy. Musimy zadbać o jej poszukiwanie już teraz i przechować ją zarówno w postaci króciutkich rurek, jak i rozprasowanych źdźbeł różnej długości.

Notatki

Na kontynencie afrykańskim

Zapis w dzienniku

1. Wyróżnianie charakterystycznych cech egzotycznych roślin i zwierząt.
2. Odejmowanie liczb dwucyfrowych od trzycyfrowych. Porównywanie liczb.
3. Pisanie wyrazów z zakończeniem *-uje* oraz z podwójną spółgłoską.

Środki dydaktyczne

s. 20., 21. i 170. w *Podręczniku Olka*, s. 19. i 20. w *Kartach pracy* część 1., tekst Joy Adamson *Elza jedzie nad morze* s. 20. w *Wypisach*, album *Świat wokół mnie* (plansza *Sawanna* oraz karty *Zrób sam*), atlas *Świat wczoraj i dziś*, mapa fizyczna świata, albumy roślin i zwierząt stepu afrykańskiego

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 20. i 170.
- ◆ Wyszukiwanie w albumach wiadomości o zwierzętach i roślinach kontynentu afrykańskiego.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 21.
- ✓ Album *Świat wokół mnie*.
- ◆ Każdy z uczniów wybiera jedno ze zwierząt afrykańskich, które chciałby sfotografować podczas safari, i przygotowuje na jego temat zagadkę w dowolnej formie: dwu- lub czterowiersz, krótki tekst informacyjny dotyczący wyglądu, zachowań zwierzęcia, sytuacji, w jakiej może się znaleźć – redagowanie wypowiedzi w 1. os. lp.
- ✓ Atlas *Świat wczoraj i dziś*.
- ✓ Tekst *Elza jedzie nad morze* s. 20.
- ✓ *Karty pracy* s. 19. i 20.
- ◆ Wypowiadanie się uczniów na temat warunków życia zwierząt egzotycznych w zoo. Opisywanie postawy ludzi wobec zwierząt w zoo, wymienianie możliwości niesienia im pomocy. Włączenie się, jeśli to możliwe, do akcji opieki nad mieszkańcami zoo, np. „adoptowanie” wybranego zwierzęcia – w warszawskim zoo można zadbać o gromadzenie zapasów żywności, np. dzieci zbierają żołądki dla dzików.

- Obejrzenie – w miarę możliwości – filmu nakręconego na podstawie książki „Elza z afrykańskiego buszu”.

Elza jedzie nad morze (fragment)

Elza^a miała już rok i zmieniła zęby. Pozwoliła mi nawet wyrać sobie jeden mleczny kiel i przy tej operacji trzymała łeb bardzo mocno. Do odgryzania mięsa używała zwykłe zębów trzonowych, a do siekaczy, zaś bardzo szorstki język służył jej do zeszkrobывania resztek z kości. (...) Zbliżał się nasz miejscowy urlop i zamierzaliśmy spędzić go nad morzem, na odległej części wybrzeża położonej blisko granicy z Somali i niedaleko małej wioski rybackiej Bajrun. Najbliżsi przedstawiciele białej ludności mieszkali w Lamu, sto pięćdziesiąt kilometrów bardziej na południe. Dla Elzy miejsce było wymarzone, bo mogliśmy rozbić obóz na plaży, z dala od ludzi, w otoczeniu

- Rysowanie konturu mapy Afryki na kartkach z bloku i na dużym arkuszu szarego papieru. Pokrywanie plasteliną mapy na kartkach i malowanie na dużych arkuszach (praca w grupach) – zadania do wyboru.

- Wyszukiwanie zwierząt charakterystycznych dla kontynentu afrykańskiego i wiadomości o nich. Czytanie notek encyklopedycznych na temat roślin i zwierząt egzotycznych. Wycięcie zwierząt z kart albumu *Zrób sam*, ustawianie ich na tle planszy *Sawanna*.

- Przypomnienie znaczenia skrótu: km/h, stosowanie go w wypowiedziach.
- Określanie i porównywanie szybkości, z jakimi poruszają się zwierzęta, ludzie i pojazdy.
- Dobieranie w pary zwierząt, które w wyścigu miałyby podobne szanse (z. 1.).

2. Ułóż.

58	99	467	285
- 42	- 64	- 42	- 33

3. Oblicz sposobem pisemnym.

483 - 71	
374 - 63	
262 - 51	
155 - 50	

20

Na polu i w lesie

kontynencie afrykańskim

20. Zwierzęta afrykańskich, bo zanim poszedłem do zoo, czytałem o nich bajki, na przykład o stoni i o żyrafie. Nie wiem, czy się, że opowiada się o nich bajki. Są takie niezwykłe i mieszają w egzotycznych miejscach: na sawannach, gdzie wśród traw rosną tylko pojedyncze drzewka, albo na stepach lub w buszu tak gęstym, że trudno sobie wyobrazić. Źródłek i zielonej oazy na środku pustyni też nie mogę sobie wyobrazić. Dorota mogłaby napisać o tym bajkę.

Liczba dzikich zwierząt stale maleje. Aby nie dopuścić do ich całkowitego wyniszczenia, zakłada się parki narodowe. Strażnicy parków nie noszą broni, a turyści odbywają bezkrawne fotograficzne łowy. Zagrożone wyniszczeniem dzikie zwierzęta trafiają również do ogrodów zoologicznych, gdzie ludzie dbają o ich zdrowie i bezpieczeństwo.

- Układanie i zapisywanie informacji o wybranych zwierzętach afrykańskich w 1. os. lp.

o różnych zwierzętach

złoty, nocny, dokonano

figielka i uzupełnij tekst podanymi czasownikami: pomrukiwać, rzykować, wypatrywać, oczekiwać, polować,

Głodny lew wypatruje zdobyczy. Leży nieruchomo.

Wygłada jak kamienny posąg. Z uwagą _____ okolice.

Nie zadowolony go pokarm roślinny. Właśnie stado antylopy _____ do wodopoju. Antylopy nie domyślają się, że _____ na nie głodny lew. Wtem z wody wynurza się senny hipopotam. On nic nie _____ Nie boi się lwa. Lew zwykle _____ na młode lub chore zwierzęta. Zwinne antylopy uciekają. A lew _____ złowrego, aż budzi się skoczek pustynny.

4. Co wspólnego ma zwierzęta i człowiek? Wzrost antylopy, skoczek

2. Utwórz

wiosna

- Wskazywanie Afryki na mapie świata. Określenie jej położenia względem innych kontynentów. Odczytywanie informacji z mapy fizycznej Afryki.

Polarne krainy

Zapis w dzienniku

1. Ciche i głośne czytanie książki. Wyszukiwanie odpowiednich fragmentów tekstu.
2. Planowanie pracy – gromadzenie wiadomości na temat roślin i zwierząt polarnych.
3. Wyróżnianie głosek miękkich w wyrazach – podział głosek na samogłoski i spółgłoski.
4. Stosowanie algorytmu dodawania pisemnego liczb trzycyfrowych z przekroczeniem progu dziesiętkowego.

Środki dydaktyczne

s. 22. i 23. w *Podręczniku Olka*, s. 21. i 22. w *Kartach pracy* część 1., książka Aliny i Czesława Centkiewiczów *Zaczarowana zagroda* (lub inna poświęcona życiu zwierząt polarnych), album *Świat wokół mnie*, atlas *Świat wczoraj i dziś*, mapa świata, globus, słowniki, albumy i ilustracje lub film o zwierzętach polarnych

Sytuacje edukacyjne

I

- ◆ Wypowiadanie się uczniów na temat sposobów zdobywania i gromadzenia informacji o odległych krainach i ich mieszkańcach. Oglądanie i czytanie książek o tematyce polarnej i oglądanie wybranego filmu. Szukanie krain polarnych na globusie i na mapach. Wymienianie charakterystycznych roślin i zwierząt. Określanie zależności pokarmowych między roślinami i zwierzętami w strefie polarnej.

✓ *Podręcznik Olka* s. 22. i 23.

✓ Album *Świat wokół mnie*.

✓ *Karty pracy*. 21. i 22.

- ◆ Tworzenie słownika wyrazów charakterystycznych dla krain polarnych – wykorzystanie zdjęć, rysunków. Praca w grupach – podział czynności wg przyjętego planu.

II

- ◆ Wspólne czytanie książki Aliny i Czesława Centkiewiczów *Zaczarowana zagroda*.

- Czytanie notek encyklopedycznych na temat zwierząt polarnych.

- Wyszukiwanie informacji o stacjach badawczych znajdujących się w Arktyce.
- Wyszukiwanie dwuczłonowych nazw zwierząt, np. wieloryb grenlandzki. Wyjaśnianie roli przymiotnika w tych nazwach.

- Szukanie informacji o wyprawach polarników, w tym słynnego Polaka Marka Kamińskiego i niepełnosprawnego chłopca Jasia Meli (wycinki prasowe z lat 2004–2005, informacje z internetu).

- Pisanie wyrazów z głoskami miękkimi – zaznaczanie liter, które po nich występują.
- Rysunek koła (w klasie II wykorzystaliśmy w tym celu kwadrat) obrazuje procentowy rozkład powierzchni pokrytej lodem. Nie podajemy dzieciom definicji procentu – Figielek wyjaśnia, jak należy rozumieć procenty.

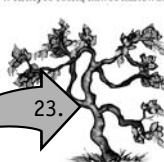
- Rozwiązania: 1. tekst – Arktyka, 2. tekst – Antarktyda, 3. tekst – Arktyka. Zapisywanie innych informacji charakterystycznych dla obu kontynentów (z. 3.).

2-3 Polarne krainy

22. Białe niedźwiedzie żyją w Arktyce czy na Antarktydzie? Czytałem książkę „Anurak chłopiec z Grenlandii” – ale nie pamiętam. Tam było zimno, a słońce świeciło w dzień i w nocy – tak mi się wydaje. Pisałem list do Marka Kamińskiego, tego podróżnika, żeby mi opisał bieguny Ziemi, bo był na obu, ale jeszcze nie mam od niego odpowiedzi. Spytałem dziadka, jak mam te bieguny rozróżnić, a on dał mi książkę „Zaczarowana zagroda”. To książka o pingwinach, a ja przecież pytałem o bieguny.

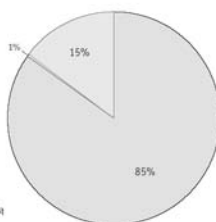
2-3 Głównym pokarmem większości zwierząt żyjących na obu biegunach są ryby, małe zwierzęta żyjące w wodzie, a także glony. Na terenach polarnych trudno o inne pożywienie, ponieważ są to głównie obszary zwane lodowymi pustyniami, na których nie ma żadnej roślinności. Jednak nie wszędzie lód pokrywa ziemię. Tam, gdzie go nie ma, pojawia się uboga roślinność, która stanowi pokarm dla zwierząt. W Arktyce rosną nawet karłowate drzewa.

23.

Polarne krainy

1. Największą wyspą świata jest Grenlandia należąca do Arktyki. Powierzchnia Grenlandii jest w 85% pokryta lodem. Co to znaczy? Na kartce kratkowanego papieru narysuj kwadrat o boku 10 cm. Podziel go na 100 małych kwadratów, każdy o boku 1 cm. Wyobraź sobie, że jest to powierzchnia Grenlandii. Zamaluj 85 takich kwadratów jasnoniebieską kredką – będą oznaczały powierzchnię lodową, a pozostałe pola kredką zieloną – będą to tereny, na których lód topnieje i pojawia się roślinność.

Koło można podzielić na 100 równych części. Każdą z nich to 1% całej powierzchni koła.

2. Zaznacz w alfabecie samogłoski.

2-3

1. Co mierząc są uzupełniane zapasy żywności dla polarników z Arktyki. Oblicz i wpisz do tabeli, ile sztuk poszczególnych produktów jest teraz w magazynie.

rodzaj produktu	mięso	ryby	pieczywo	warzywa
zapasy pod koniec zimy	16	27	14	35
produkty przybyłe	125	236	347	328
razem				

2. Oblicz.

237	326	119	425	137	236	328
+ 145	+ 258	+ 614	+ 348	+ 716	+ 125	+ 236
_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____

3. Przeczytaj teksty i napisz, skąd polarnicy wysłali listy.

Co to jest las

Zapis w dzienniku

1. Rozpoznawanie liści drzew i ich owoców oraz zwierząt żyjących w lesie.
2. Rysowanie, wycinanie i składanie prostokątów wg instrukcji – wykonywanie projektów mebli.
3. Nauka słów i melodii piosenki *Pięknie żyć* – ćwiczenia rytmiczne.

Środki dydaktyczne

s. 24. i 25. w *Podręczniku Olka*, s. 17., 18., 23., 24. i 103. w *Kartach pracy* część 1., wiersz Jana Brzechwy *Poszła w las nauka* s. 22. w *Wypisach*, album *Świat wokół mnie*, albumy, ilustracje zwierząt żyjących w naszych lasach, okazy traw, zbóż, torebki z nasionami, nagranie i słowa piosenki *Pięknie żyć*

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Karty pracys.* 17.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 24. i 25.
- ◆ Porządkowanie wiadomości, spostrzeżeń zgromadzonych podczas wycieczki lub na podstawie obejrzanego filmu, ewentualnie materiału ilustracyjnego. Opisywanie, jakie warunki muszą być spełnione, aby lasy rosły i były ostoją zwierząt i roślin. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie: Co to jest las?
- ✓ *Karty pracys.* 18.
- ◆ Wybieranie liści drzew i wiadomości o nich – przygotowanie materiałów do zrobienia zielnika.
- ◆ Sposoby rozsiewania się i przechowywania nasion roślin w naturalnych warunkach (na podstawie obserwacji poczynionych w trakcie wycieczki) oraz metody stosowane przez człowieka (prezentowanie torebek z nasionami).
- ✓ *Karty pracys.* 23.
- ✓ Wiersz *Poszła w las nauka* s. 22.
- ◆ Nazywanie skupisk leśnych znanych dzieciom i znajdujących się w najbliższym otoczeniu.
- ◆ Słuchanie, czytanie i nauka słów piosenki *Pięknie żyć*. Wypowiadanie się uczniów na temat urody życia opisanej w piosence.
- ✓ *Karty pracys.* 24. i 103.

- Warto się uczyć: nauka nie idzie w las! Co o tym sądzisz?
- Wybieranie odpowiednich fragmentów wiersza w odpowiedzi na pytanie 2.

22.

...za srebrnobiała,
...się słynną stała,
...sok pod korą słodki.
Olcha niezbyt okazała
Opowiada leśne plotki...

Patrzy na nią grab wyniosły:
„Po co olchy te wyrosły?
Ledwo na nie wiatry dmuchną,
A już z olch się robi próchno!”

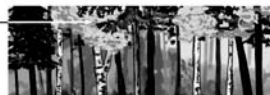
Temu przysięgą się podróże.
Tu znów jawor tonie w chmurze,

- Rozróżnianie i nazywanie różnych kompleksów leśnych: gaj, zagajnik, las, bór, puszcza.
- Oglądanie drzew rosnących w lasach i ich liści w albumach przyrodniczych.

Wyraz – ekosystem! Wiem, co to znaczy! Jakie miejsca, w których roślino i zwierzętom żyje. Mają tam wszystko, czego potrzebują, by żyć. Miejsca to np. las, jezioro, pustynia – to są właśnie ekosystemy. Tym Frankowi, a Tereska usłyszała i pobiegła do mamy: Wiem, co to jest ekosystem! – Dorota się śmiała: Wiem, co to jest ekosystem! – nawet echo powtórzyłoby poprawnie.

24.

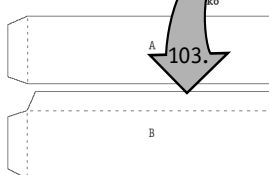
Tartak to fabryka desek, ale nie tylko. Kiedy drewna rozpiłowywane są tam na belki i deski, a spód pily leci trocin. Czy widzicie kiedyś, jak to wygląda? Pewnie nie, bo nie wszędzie są tartaki. Do tartaku trafiają tylko te drzewa, które leśnicy przeznaczają do wycięcia. Nawet jeśli drzewo rośnie na prywatnym podwórku, a ma więcej niż pięć lat, trzeba mieć zgodę na jego ścięcie.

25.

- Projektowanie zestawu mebli również wg własnego pomysłu. Obliczanie, ile potrzeba na nie desek o wymiarach 120 x 30 cm (lub pomniejszych dziesięciokrotnie, czyli 12 x 3 cm).
- Wytnij z kartonu prostokąt o wymiarach 12 x 3 cm. Sprawdź, ile takich prostokątów potrzeba do wypełnienia narysowanego poniżej prostokąta.

24.

3. Z prostokątów oznaczonych litami:
- sklej prostokąty oznaczone literą A;
- prostokąty oznaczone literą B przy nich i przyklej boki do lit A.

- W jaki sposób można chronić lasy? Jak mogą to robić dzieci? W jakim celu zbiera się makulaturę? Ile kg makulatury zebrano w szkole w ostatnim czasie: miesiącu, kwartale, roku? Porównywanie liczby kilogramów zebranych przez poszczególne klasy i dzieci.
- Ile osób potrzeba, żeby utworzyć koło o obwodzie 11 m i 20 cm? Czy liczba osób tworzących takie koło będzie zawsze jednakowa (z. 1.)?
- Przyporządkowywanie warstwom lasu następujących roślin i zwierząt: grab, sasanka, jagoda, brzoza, buk, przyłuszczka, malina, jodła, jarzębina, czeremcha; sarna, łось, dzięcioł, sowa, żmija, wąż, chrząszcz, borsuk, ryś, kos, zięba, wiewiórka, jeż, żaba, lis, motyl.
- Wyobraź sobie, że jesteś drzewem lub krzewem – o co poprosiłbyś dzieci, gdybyś mógł mówić?

Co się czym żywi

Zapis w dzienniku

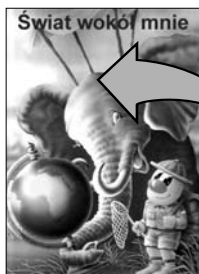
1. Układanie łańcucha pokarmowego organizmów leśnych.
2. Grupowanie zwierząt ze względu na sposób odżywiania się.
3. Stosowanie algorytmu odejmowania pisemnego z przekroczeniem progu dziesiątkowego.

Środki dydaktyczne

s. 26. i 27. w *Podręczniku Olka*, s. 17., 18., 25. i 26. w *Kartach prac* część 1., tekst Witali Bianki *Czyje to nogi?* s. 23. w *Wypisach*, album *Świat wokół mnie* (plansza *Las* i sylwetki zwierząt z modułu *Zrób sam*), *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Karty pracys.* 18.
- ◆ Kontynuowanie pracy nad zielnikiem.
- ✓ Tekst *Czyje to nogi?* s. 23.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 26. i 27.
- ◆ Gromadzenie wiadomości na temat zwierząt żyjących w pobliżu szkoły/ miejsca zamieszkania dzieci: czym się żywią (ustalanie łańcucha pokarmowego), dzięki komu i czemu mogą żyć w naturalnych warunkach. Jaki wpływ ma człowiek na warunki życia roślin i dzikich zwierząt?
- ✓ Album *Świat wokół mnie*.
- ✓ *Karty pracys.* 25. i 26.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole*.
- ◆ Opowiadanie o zdarzeniach, które określają stosunek człowieka do środowiska naturalnego i postawę wobec zwierząt żyjących razem z człowiekiem, np. pielęgnowanie zieleni, mycie i parkowanie samochodów w miejscach dozwolonych (żeby nie zanieczyszczać rzek i trawników), hodowanie i pielęgnowanie zwierząt.

- Wykonanie sylwetek zwierząt leśnych i ustawianie ich na planszy *Las* w odpowiednie łańcuchy pokarmowe. Wygrywają ci, którzy ułożą najdłuższy łańcuch, jeżeli w klasie jest więcej plansz; jeśli plansza jest jedna, zabawa odbywa się bez rywalizacji.
- Czytanie notek encyklopedycznych na temat wybranych roślin i zwierząt.

- Na ilustracji są następujące łańcuchy pokarmowe: poziomka ← mrówka ← jeź; drzewo ← kornik ← dzięcioł; orzech ← wiewiórka ← lis; trawa ← świerszcz ← mysz ← sowa; ślimak ← jaszczurka ← jeź.

- Wymienianie powiązań między roślinami i zwierzętami na podstawie gatunków zaobserwowanych w najbliższym otoczeniu.

- Wykonywanie dowolnych obliczeń sposobem pisemnym z przekroczeniem progu dziesiątkowego. Wykonywanie działań odwrotnych.

Co się czym żywi

1. Wpisz w puste pola nazwy zwierząt lub roślin, które nimi łańcuch zależności pokarmowych.

sowa, mysz, ziarno zbóż, jastrząb
mysz

- Co daje wymiana wyrazów, np. *drapieżny* na *groźny*? (osłabienie poziomu zagrożenia, złagodzenie opisanej sytuacji) (z. 3.).

Dorota Biał
Gry i zabawy w szkole
dla dzieci od 6 do 10 lat

przykłady dodane

- Zabawa rzutna *Myśliwi i zające*, s. 78.

5 Co się czym żywi

Dziadek spytał mnie, co wspólnego mają drzewo, kornik i dzięcioł. Wiedziałem to już w pierwszej klasie: kornik zjada drzewo, a dzięcioł zjada korniki, przecież jest lekarzem drzew. Zaraz, zaraz... to znaczy, że gdyby zabrakło drzew, korniki nie miałyby co jeść, a gdyby nie było korników, dzięcioły padłyby z głodu? A jak są korniki, to może zabraknąć drzew. To może z innymi roślinami i zwierzętami też jest tak samo?

26.

Czyje to nogi?

Skowronek latał wysoko nad ziemią pod obłokami. Spoglądał w dół, z góry widział ogromną przestrzeń – i śpiewał:

Latam hen, pod obłokami
Nad polami, nad łąkami.
Widzę wszystko, co pod mną,
Czy w dzień jasny, czy w noc ciemną.

Przerwał piosenkę, sfrunął na ziemię i usiadł na kopczyku, aby odpocząć.

Spód drzewa wypełził Padalec i mówił:
– Z góry widzisz wszystko, to prawda. Ale z dołu nie poznasz nikogo.

– Z góry widzę – obrazził się Skowronek – Poznam z pewnością, nie ma tu kogo ukryć. Padalec zadrżał pod jego spojrzeniem.

23.

Wszystko to było

– A ty mój

a ty mój

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

– Przecież to

3. Przeczytaj

W lesie

na sporej

spadły

z góry

przybył

Nie wol

a. Napisz, j

nie zmie

wzór dla

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Uzupełnij wg wzoru zdania o mrówce, dziku, sówie, motyli, dzięciole i pajęku.

Wiewiórka gromadzi w dziupli orzechy.

..... poluje na

..... zbiera pod dębami

..... znosi do kopca

..... spija z kwiatów

..... łapie

..... wydziobuje

Zboże czy ziarno?

Zapis w dzienniku

1. Rozróżnianie i nazywanie roślin zbożowych i otrzymywanych z nich produktów.
2. Nazywanie czynności związanych z pracami w polu i miejscami przetwarzania zbóż.
3. Tworzenie przymiotników od rzeczowników.
4. Stosowanie porównywania różnicowego.

Środki dydaktyczne

s. 28. i 29. w *Podręczniku Olka*, s. 27. i 28. w *Kartach pracy* część 1., tekst Hanny Kostyrko *Jak bochen chleba w kamień się zamienił* s. 26. i wiersz Jacka Krakowskiego *Czarodziej zapach* s. 27. w *Wypisach*, składanka *Maluję i opowiadam. Sztuka w nauczaniu zintegrowanym* (ilustracje do tekstu *Co to jest chleb?*), rośliny zbożowe i ich nasiona, produkty zbożowe lub opakowania po nich, ilustracje maszyn rolniczych, roślin z zawiązkami owoców lub nasion, *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ♦ Wypowiadanie się na temat zgromadzonych ilustracji – nazywanie roślin i wyróżnianie ich części oraz maszyn rolniczych przeznaczonych do zbioru zbóż. Wymienianie sposobów przetwarzania różnych roślin (dawniej i współcześnie).
- ♦ Szukanie odpowiedzi na pytania: Co to są zboża jare i ozime? Kiedy są wysiewane?
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 28.
- ♦ W jakim celu uprawia się zboża? Ile to jest ar i hektar? – kształtowanie wyobrażeń dzieci dotyczących powierzchni mierzonych w hektarach i arach: odmierzanie na boisku kwadratu o powierzchni 100 m².
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 29.
- ♦ Co to są ekologiczne uprawy? Jakie są bezpieczne dla środowiska sposoby odżywiania gleby?
- ✓ *Karty prac* s. 27. i 28.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole*.
- ✓ Tekst *Jak bochen chleba w kamień się zamienił* s. 26.
- ✓ Składanka *Maluję i opowiadam*.
- ♦ Wykorzystanie propozycji pracy z ilustracjami opisanych w broszurze *Maluję i opowiadam*. Czy któraś z ilustracji pasuje do tekstu z *Wypisów*?
- ♦ Czytanie informacji z opakowań po produktach otrzymywanych z roślin zbożowych. Grupowanie produktów ze względu na rodzaj zboża, z jakiego zostały otrzymane.

- Porównanie kwiatostanów zbóż: kłosa, wiechy, kolby, grona. Porównanie ziaren zbóż – kształtu, barwy, smaku.

Żeby uzyskać wysokie plony, trzeba dostarczać roślinom pożywienia. Składniki odżywcze przeznaczone dla roślin muszą być rozpuszczone w wodzie. Rośliny, za pomocą korzeni, czerpią pożywienie wraz z wodą z ziemi. Sprawdźcie, jak się to odbywa, wykonując doświadczenie.

- Z jakiego zboża otrzymuje się kaszę manną?
- Jakie produkty otrzymujemy ze zbóż i ziarna, a jakie z przetworzonych ziaren zbóż (z. 1.)?

Zamiana i pytania

1. Które spośród zbóż przedstawionych na rysunkach kojarzysz z produktami...

1. W gospodarstwie rodziców Stasia zebrane zboże wypuści się do 100-kilogramowych worków, które wiezie się do młyna samochodami ciężarowymi. Oblicz, ile kilogramów zboża wiezie każdy samochód. Napisz, ile to kwintali lub ton.

100 kilogramów = 1 kwintal
100 kg
1000 kilogramów = 1 tona
1000 kg = 1 t

- Co to jest ładowność samochodu? Jaką ładowność mogą mieć inne pojazdy?

1. samochód i 2. samochód

600 kg =

2. samochód i 3. samochód

c. Obok każdego działania wpisz...

40 + 40 + 10 =

2 · 40 + 2 ·

30 + 30 + 10 =

- Zabawa bieżno-zwinnościowa *Gospodarz i Figielki*, s. 70.
- Zabawa bieżna z przekomarzaniem *Rolnik i niedźwiedź*, s. 73.

Gry i zabawy w szkole

Zboże czy ziarno?

Przeczytałem w gazecie, że na świecie są jeszcze głodni ludzie. Jak to możliwe? Przecież jest tyle jedzenia. Niektóre dzieci w szkole wyrzucają kanapki do kosza na śmieci. Gdyby przeczytali tę gazetę, może przestałyby to robić.

Czym nakarmić głodujących?

Członkowie organizacji walczących z głodem na świecie zastanawiają się, jak zwiększyć liczbę pól uprawnych w krajach, w których jest największy głód.

Ryż spożywa co trzeci człowiek na świecie. Bardzo rozpowszechniona jest kukurydza. Sorgo jest najpopularniejszym zbożem rosnącym w Afryce i w Azji.

Ze zboża wyrabia się mąkę, a z mąki piecze chleb. Chleb jest żywnością albo przepyszny. Ale czy to jest konieczne? Tego nie wiemy.

- Wyobrażenia dzieci związane z wielkością powierzchni i miarą stosowaną do jej określenia. Porównywanie powierzchni o różnych długościach boków: blaty stołu, biurka, podłoga, korytarz szkolny, boisko, ogródek, pole.

Zboże czy ziarno?

1. Do nazw produktów dopisz przymiotniki utworzone od nazwy zboża, z którego otrzymuje się ten produkt.

mąka
kaszka
płatki
otrch
otrch
otrch

Jak bochen chleba w kamień się zamienił

- Nie należy uciekać od tematu biedy i bezrobocia, jednak nie wolno omawiać go na przykładzie osób z klasy czy najbliższego otoczenia dziecka. Należy podkreślić, iż przyjmowanie pomocy od innych nie jest niczym wstydlivym, a osoba przyjmująca pomoc może również stać się osobą niosącą pomoc (np. zgłaszając się jako wolontariusz).

Od rośliny do kłębka

Zapis w dzienniku

1. Ustalanie kolejnych etapów przetwarzania lnu na podstawie baśni Hansa Christiana Andersena.
2. Pisanie swobodnych tekstów indywidualnie lub w grupach.
3. Stosowanie algorytmu dodawania i odejmowania pisemnego.

Środki dydaktyczne

s. 30. i 31. w *Podręczniku Olka*, s. 29. i 30. w *Kartach prac* część 1., baśń Hansa Christiana Andersena *Len* s. 28. w *Wypisach*, składanka *Maluję i opowiadam. Sztuka w nauczaniu zintegrowanym* (ilustracje do tekstu *Jak to ze lnem było*), słownik pisarzy, broszura *Edukacja przyrodnicza w kształceniu zintegrowanym – Materiały* (PPiW), albumy roślin egzotycznych, ziarna roślin, opakowania po dostępnych egzotycznych roślinach, skrawki materiałów bawełnianych, lnianych, album *Świat wokół mnie*, mapa świata ukazująca rozmieszczenie upraw, atlas *Świat wczoraj i dziś*, encyklopedia, słownik języka polskiego, *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ✓ Baśń *Len* s. 28.
- ◆ Przypominanie informacji o Anderseniu.
- ✓ Składanka *Maluję i opowiadam*.
- ◆ Która ilustracja najbardziej pasuje do treści baśni?
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 30.
- ✓ Atlas *Świat wczoraj i dziś*.
- ◆ Gromadzenie wiadomości o egzotycznych roślinach przemysłowych, układanie o nich informacji wg określonego planu, np. jak wygląda, jakich warunków uprawy potrzebuje, gdzie jest uprawiana, co się z niej wytwarza itp.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole* s. 19.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 31.
- ◆ Oglądanie różnego rodzaju nici, np. do szycia ręcznego, do wykonywania koronek, szydełkowania, haftowania, nici wieloelementowych, skręcanych (mulina, kordonek).
- ◆ Doświadczenia:
 - próba wyciągania i skręcania nitki z waty bawełnianej;
 - ukazujące właściwości tkanin (opisane w broszurze PPiW *Materiały*).
- ✓ *Karty prac* s. 29. i 30.

8 Od rośliny do kłębka

Mama uważa, że wie najlepiej, w co się powinienem ubrać. Zaczęła len i bawełnę, bo to naturalne tkaniny. Nie wiem, czy to naturalne, ale wiem, w co chciałbym się ubierać. Szkoda, że nie mam takich tkanin. Wolałbym mieć len i bawełnę, ale mam tylko len i bawełnę. Wolałbym mieć len i bawełnę, ale mam tylko len i bawełnę.

- Tworzenie przepisów kulinarnych na wykonanie potraw z zastosowaniem owoców roślin egzotycznych (kakaowca, orzecha kokosowego).

1. W pudełku znajduje się 5 szpilek nici w różnych kolorach i o różnej długości:
 - biała – 185 m
 - koronkowa – 264 m
 - ciemna – 320 m
 - zielona – 112 m
 - niebieska – 332 m
- Porównaj długości nici na każdej szpilce.
- a. Oznacz każdą szpilkę wielką literą i napisz, które szpilki z którymi można porównać. Sprawdź, ile jest takich możliwości.
- wzór BJC

- Postąpienie się miarą krawiecką w celu wykonania pomiarów w klasie pozwalających zrozumieć sposób wykonania zastrzałki. Wykonanie obliczeń dotyczących podobnych czynności, szycie zastrzałki potrzebnej w klasie lub w domu.

- Opowiadanie, jak wygląda len przedstawiony na ilustracji; układanie zdań opisujących jego poszczególne części i kolory, kształty i podobieństwo do innych roślin.

- Ćwiczenia ze skakankami *Nawijanie i rozwijanie nitki ze szpulki, ćw. 12., s. 19.*

- Wskazywanie miejsc upraw przemysłowych roślin egzotycznych na mapie świata.

- Wyroby z lnu są bardzo trwałe, np. Całun Turyński przetrwał 2000 lat. Co to jest Całun Turyński i od czego pochodzi jego nazwa?

Zadania i pytania

1. Napisz, jakich wyrobów lnianych i bawełnianych używasz i jakie znajdują się w twoim domu.
 - a. Weł tkaniny z lnu i bawełny i porównaj ich miękkość, gęstość, gładkość, nasiąkliwość, odporność na gnienie.
 - b. Czym się różnią tkaniny z włókna naturalnego i sztucznego?

- Jest 15 możliwości zestawienia szpilek w pary (z. 1a.).
- Jak są barwy reprezentacyjne znanych dzieciom klubów sportowych (z. 3.)?

30.

28.

Len

Len zakwitł. Miał słoneczne, niebieskie kwiaty, miękkie jak skrzydła motyla, ale jeszcze o wiele od nich delikatniejsze. Słońce świeciło len, przesyłało go deszczowe chmury, a sprawowało mu to taką przyjemność jak dzieciom, kiedy po umyciu całuje je matka; stają się wtedy o wiele ładniejsze. Tak też było i z lenem.

— Ludzie mówią, że doskonale wyglądam — powiedział len — jestem bardzo wysoki, więc będzie ze mnie spora sztuka płótna. Jakże jestem szczęśliwy! Jestem na pewno najszczęśliwszy na świecie! Tak mi dobrze! I będzie coś ze mnie. Jakże cieszy mnie promień słońca i jak mi smakuje orzeźwiający deszcz. Jestem niezwykle szczęśliwy, najszczęśliwszy!

— Tak, tak — mówił koleś w płocie — wcale nie masz zyscia, ale my za to znamy, mamy przecież soki — i jęknął załobnie.

Od uprawy do spożycia – rośliny oleiste

Zapis w dzienniku

1. Rozróżnianie produktów olejnych – ustalanie ich pochodzenia.
2. Dodawanie i odejmowanie pisemne z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
3. Wykorzystywanie stałych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

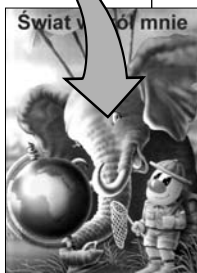
Środki dydaktyczne

s. 32., 33. i 171. w *Podręczniku Olka*, s. 31. i 32. w *Kartach pracy* część 1., ilustracje przedstawiające rośliny przemysłowe, album *Świat wokół mnie*, encyklopedia, naczynia do przelewania płynów

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 32. i 33.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 171. i album *Świat wokół mnie*.
- ◆ Uzupełnianie wiadomości o roślinach olejnych z dostępnych źródeł, miejscu ich występowania. Gromadzenie informacji na temat różnorodnych gatunków olejów: przemysłowych, leczniczych i spożywczych.
- ✓ *Karty pracy* s. 31. i 32.
- ◆ Tworzenie słownika wyrazów związanego z miejscami, w których przetwarza się rośliny: młyny, olejarnie, przetwórnice owoców, suszarnie itp., nazwy osób, maszyn, czynności, opakowań itp.
- ◆ Zastosowanie zgromadzonego słownictwa w tekście na temat np. przetwórci owoców.

- Wskazywanie na mapie miejsc występowania roślin olejnych, nazywanie tych miejsc.

171.

Z pola na stół

Zapis w dzienniku

1. Podział poznanych roślin na zbożowe, oleiste, włókniste, okopowe. Wymienianie produktów z nich otrzymywanych.
2. Stosowanie w wypowiedziach czasowników w różnych czasach gramatycznych.
3. Wykonywanie działań na liczbach mianowanych.

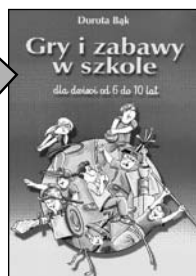
Środki dydaktyczne

s. 34. i 35. w *Podręczniku Olka*, s. 33. i 34. w *Kartach pracy* część 1., rośliny okopowe i produkty z nich otrzymywane, informacje na temat uprawy i przetwórstwa roślin okopowych, encyklopedia, album *Świat wokół mnie*, *Gry i zabawy w szkole* Doroty Bąk

Sytuacje edukacyjne

- ◆ Oglądanie i nazywanie roślin okopowych oraz ich części, wyróżnianie części roślin wykorzystywanych w przetwórstwie.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 34. i 35.
- ✓ *Gry i zabawy w szkole*.
- ◆ Układanie zdań na temat wyglądu, smaku, zastosowania roślin okopowych w żywieniu ludzi i zwierząt.
- ✓ *Karty pracy* s. 33. i 34.
- ◆ Podział poznanych roślin: zboża, okopowe, oleiste, włókniste. Wskazywanie wśród nich tych, które są uprawiane w najbliższej okolicy.
- ◆ Ustalanie, co można przygotować ze znanych dzieciom roślin, jak zaprezentować produkty z nich wytwarzane, np. układanie przepisów na potrawy, degustacje potraw, układanie haseł reklamowych, sposobu przygotowania prezentacji.

- Zabawa z mocowaniem *Rzepki*, s. 74.

- Wypowiadanie się na temat innych znanych gatunków roślin uprawnych i ich zastosowania w żywieniu.

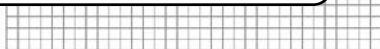
Ziemniaki są najpopularniejszą rośliną okopową w Polsce. Z wykopkami wiąże się pieczenie ziemniaków, a także buraków cukrowych. W ogniskach spala się wysuszoną nać ziemniaczaną, rozgrzewa się w ogniu polne kamienie, a potem na kamieniach układa się ziemniaki i przysypuje je gorącym popiołem.

kombajn ziemniaczany

Co każdy powinien wiedzieć o rozpalaniu ogniska?
1. Na ognisko wybieramy miejsce oddalone od drzew i zabudowań.

- Układanie kilku zdań na temat prac wykonywanych aktualnie w ogródkach – w czasie teraźniejszym. Przekształcanie tych samych zdań, żeby odpowiedzieć na pytania: jak o tych pracach powiedziałby ktoś 2 miesiące temu i 2 miesiące później.

a. Zaznacz samochód, który wiezie najwięcej buraków.

2. W gospodarstwie rodziców Stasia zbierano buraki pastewne przez 6 dni. Oblicz w kwintalach i w kilogramach, ile buraków zebrano każdego dnia.

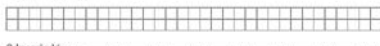
1. dnia 450 kg = ... q ... kg	4. dnia 600 kg = ... q ... kg
2. dnia 830 kg = ... q ... kg	5. dnia 540 kg = ... q ... kg
3. dnia 720 kg = ... q ... kg	6. dnia 900 kg = ... q ... kg

a. Oblicz, ile kwintali buraków zebrano w ciągu 6 dni, i napisz, ile należy przejechać z przyczepą o ładowności 10 q, aby zwieźć buraki z pola.

Odpowiedź:

b. W gospodarstwie potrzeba 50 q buraków na paszę dla zwierząt. Oblicz, ile buraków trzeba dokupić.

Odpowiedź:

Z pola na stół

Stasia powiedział, że gdyby nie Indianie z Ameryki, nie jedlibyśmy ziemniaków, bo w Europie długo nikt nie znał takiej rośliny. To co jedli w Europie?! Placki ziemniaczane są takie pyszne. Ziemniaki przwiózł do Europy Krzysztof Kolumb, ten sam, który odkrył Amerykę. A do Polski sprowadził je król Jan III Sobieski, gdy wracał z bitwy pod Wiedniem. Sam król sprowadzał ziemniaki? Powinni się tym zająć kupcy, a nie król!

- Wielkopolanin nazwie ziemniaki: kartofle, pyry; góral – grule. Jak nazywa się ziemniaki w regionie, w którym mieszkasz?
- Dowiedz się, jak się nazywają najpopularniejsze odmiany ziemniaków i czym się między sobą różnią (z. 1.).

Z pola na stół

Czasownik informuje o tym, że jakaś czynność odbywa się w czasie teraźniejszym, odbywała się w czasie przeszłym lub będzie się odbywać w czasie przyszłym.

1. O czym informują podane zdania? Wypisz z tych zdań czasowniki i określ ich czas.

- Mierzenie 1-kilogramowej torebki mąki/cukru (wysokość, szerokość i długość podstawy), żeby obliczyć, ile miejsca zajmie 1 q mąki/cukru w torebkach 1-kilogramowych, jeśli ustawimy torebki:
 - jedna obok drugiej – jakie wymiary będzie miała powierzchnia zastawiona 100 torebkami;
 - jedna na drugiej w dwóch warstwach – jakie wymiary będzie miała powierzchnia zastawiona 50 torebkami.
- Obserwowanie i liczenie w dużych sklepach, ile kwintali mąki/cukru stoi w zgrzewkach, np. 1 q, 5 q. Jakie produkty zajmą mniej miejsca od mąki/cukru?

Co to jest reklama

Zapis w dzienniku

1. Planowanie pracy zespołowej.
2. Układanie haseł reklamowych – spisywanie korzyści wynikających z posiadania, spożywania lub użytkowania wybranych produktów.
3. Szacowanie i obniżanie cen poszczególnych produktów przeznaczonych do sprzedaży i wyprzedaży.

Środki dydaktyczne

s. 36. i 37. w *Podręczniku Olka*, tekst Małgorzaty Strękowskiej-Zaremby *Piękne borowiki* s. 30. w *Wypisach*, książka Astrid Lindgren *Dzieci z Bullerbyn* (rozdział *Wiśniowa spółdzielnia*), materiały zgromadzone przez uczniów i nauczyciela potrzebne do prezentacji produktów

Sytuacje edukacyjne

I

- ✓ Tekst *Piękne borowiki* s. 30.
- ✓ *Podręcznik Olka* s. 36. i 37.
- ♦ Wybór zabawowej formy prezentacji określonej grupy produktów przygotowywanej przez poszczególne grupy dzieci:
 - organizowanie stoiska;
 - przygotowywanie potraw i degustacja;
 - sprzedawanie zdrowej żywności.
 Możemy także zaprosić pracownika zakładu produkcyjnego, sklepu czy hurtowni, aby zaprezentował otrzymywane z roślin produkty, które można nabyć za jego pośrednictwem, i omówił, z czego te produkty powstały.
- ♦ Tworzenie katalogu tekstowo-rysunkowego zawierającego informacje o wartościach odżywczych wybranej rośliny, sposobie jej uprawy, produktach z niej otrzymywanych itp.
- ♦ Prezentowanie wybranych roślin i produktów z nich otrzymywanych.

II Jeśli nie mamy możliwości przygotowania promocji wybranych przez dzieci produktów, proponujemy na ten dzień temat *Chwasty na naszych polach*.
Może to być:

- wycieczka i gromadzenie roślin do zielnika;
- oglądanie chwastów na planszach i ilustracjach;
- wyszukiwanie informacji na ich temat w encyklopediach, słownikach itp.;
- szukanie sposobów ich rozpoznawania podczas wykonywania prac w ogródkach.

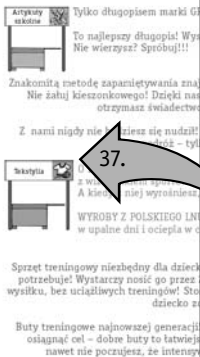
- Udział dzieci w targach, wystawach rolniczych, turystycznych itp. organizowanych w lokalnym środowisku. Można ten dzień przeznaczyć na wycieczkę do zaprzyjaźnionego rolnika lub do ogródków działkowych.
- Wskazywanie, jakie cechy charakteru i umiejętności powinien mieć dobry sprzedawca. Wyjaśnianie, co to jest konkurencja. Czy dzieci mogą między sobą konkurować i na czym to konkurowanie może polegać?

ama
gotować ulotkę reklamową zachęcającą do zakupów
tego karmaszu. Przyniostem dwie ulotki, żebyśmy
ym wzorować.

36.

Czego się można dowiedzieć z reklam?

37.

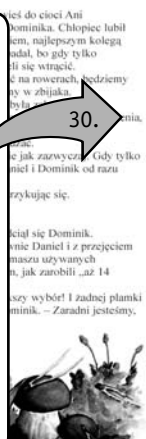
- Zabawa w klasie w producentów, handlowców i konsumentów:
 - ustalenie listy produktów, które będą sprzedawane;
 - zaplanowanie, na ilu stoiskach będą wystawiane;
 - zaprojektowanie wystroju stoisk i sposobu wystawiania produktów (hasła reklamowe, ceny, sposób ułożenia produktów).
- Wymień artykuły, których reklamy widzisz, idąc do szkoły. Co możesz powiedzieć o reklamowanych produktach? Czy to, co głosi reklama, odpowiada rzeczywistości jakości produktu?

Zawieszenie i pytania

1. Spośród dwóch reklam znajdujących się na poszczególnych stoiskach wybierz tę, która budzi twoje zaufanie. Wyjaśnij, co zdecydowało o twoim wyborze.

Piękne borowiki

- Rozmowa o zagrożeniach, jakie niesie powszechna u nas i z pewnością znana dzieciom forma sprzedaży na poboczach uczęszczanych tras drogowych.
- W książce *Dzieci z Bullerbyn* należy wyszukać rozdział *Wiśniowa spółdzielnia* i odczytać fragment poświęcony sprzedaży wiśni. Następnie porównać go z opowiadaniem *Piękne borowiki* i porozmawiać o zagrożeniach, jakie niesie takie zachowanie. Należy podkreślić, iż obecnie to zagrożenie jest znacznie większe, ponieważ ruch samochodowy wzrósł od czasów, kiedy powstała książka Astrid Lindgren.
- Dyskusja może być zakończona pracą plastyczną: znak drogowy własnego pomysłu zakazujący handlu przydrożnego.

30.

III OŚRODEK TEMATYCZNY CO NAS ŁĄCZY, CO NAS DZIELI...

Umiejętności ucznia

Mówienie i słuchanie

Wypowiada swoje poglądy dotyczące zjawisk życia społecznego szkoły. Układa w dowolnej formie informacje o przedsięwzięciach podejmowanych na rzecz klasy i szkoły. Zabiera głos w dyskusji. Stosuje związki frazeologiczne w wypowiedzi ustnej. Słucha i śpiewa hymn.

Czytanie

Czyta fragmenty tekstów *Konstytucji RP* *Ordynacji wyborczej*, plakaty i listy wyborcze (w okresie wyborów). Czyta tekst z podziałem na role.

Pisanie

Rozpoznaje zdania oznajmujące i rozkazujące. Układa proste hasła, wierszyki.

Stosowanie wiedzy i umiejętności

Zna hymn narodowy i inne symbole państwowe. Rozumie cele ich stosowania, zna miejsca i sposób ich używania. Rozumie istotę wybierania przedstawicieli określonych grup ludzi (partii, mieszkańców danego terenu). Wie, co to znaczy wybierać przedstawicieli do sejmu i samorządu. Rozumie i określa cel organizowania wyborów do samorządu klasowego. Rozróżnia władze parlamentarne i lokalne samorządowe. Określa pożądane cechy osób pełniących funkcje w życiu społecznym. Układa zdania na temat różnych funkcji pełnionych przez człowieka w życiu społecznym. Wykonuje cztery podstawowe działania na liczbach trzycyfrowych. Posługuje się piętniędmi.

Rozwiązywanie problemów

Ustala wspólnie z rodzicami plan działań podejmowanych razem z rówieśnikami. Organizuje czas wolny sobie i kolegom. Uczestniczy w przygotowaniach do wyborów do samorządu klasowego i bierze w nich udział. Ustala listę zadań do realizacji i sposoby ich realizacji. Przygotowuje prezentację własnej osoby.

Notatki

Samorząd klasowy

Zapis w dzienniku

1. Prowadzenie dyskusji na określony temat i uczestnictwo w niej z zachowaniem ustalonych reguł.
2. Zbieranie informacji na temat szkolnych i pozaszkolnych organizacji dziecięcych.
3. Tworzenie sumy wieloskładnikowej i dzielenie liczby dwucyfrowej przez 2, 3, 4 i 5.
4. Stosowanie związków frazeologicznych w wypowiedzi ustnej.

Środki dydaktyczne

s. 38. i 39. w *Podręczniku Olka*, s. 37. i 38. w *Kartach pracy* część 1.

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 38. i 39.
- ◆ Podejmowanie działań na wzór dzieci z klasy Olka; zgłaszanie inicjatyw, spisywanie ich na kartkach i prezentowanie w klasie, poddanie ich pod dyskusję. Zabieranie głosu w dyskusji nad propozycjami zgłoszonymi przez kolegów; stosowanie wyrażenia: moim zdaniem..., myślę, że..., zgadzam się..., nie zgadzam się...
- ◆ Wybieranie jednej z propozycji i uzasadnianie wyboru. Wyjaśnianie, dlaczego tę propozycję warto zrealizować, jaki będzie miała skutek i dla kogo.
- ◆ Wyjaśnianie, na czym polega działalność samorządu uczniowskiego w szkole. Zaproszenie na zajęcia przedstawiciela samorządu szkolnego – ucznia ze starszej klasy; przeprowadzenie z nim wywiadu.

Uwaga

Scenariusz zajęć tego dnia zależy od pomysłu nauczyciela i uczniów. Ważne jest, aby dzieci uświadomiły sobie swoje potrzeby wynikające z życia w grupie oraz wspólnie z nauczycielem określiły sposoby i plan realizowania zadań. Koniecznie trzeba dobrze przygotować i wykonać każde z zadań ujętych w planie. Nie należy podejmować zadań niemożliwych do wykonania i decydować się na pozorne lub niedokładne ich wykonanie.

- ◆ Układanie i pisanie ogłoszeń wyborczych i planu działania samorządu klasowego.

Uwaga

Zadania te realizujemy niezależnie od tego, czy samorząd klasowy będzie rzeczywiście działał, czy też robimy to tylko na potrzeby realizacji niniejszego ośrodka.

Głosujemy, wybieramy...

Zapis w dzienniku

1. Zapisywanie słownictwa związanego z wyborami.
2. Układanie planu działań podejmowanych na rzecz klasy.
3. Przeprowadzenie wyborów; przeliczanie głosów – tworzenie sumy wielokładnikowej.

Środki dydaktyczne

s. 40. i 41. w *Podręczniku Olka*, s. 35., 36. (części dotyczące ordynacji wyborczej), 39. i 40. w *Kartach pracy* część 1., pudełko i materiały do przygotowania urny wyborczej, opis zabawy matematycznej w *Przewodniku* s. 207.

Sytuacje edukacyjne

- ✓ *Podręcznik Olka* s. 40. i 41.
- ✓ *Karty pracys.* 35., 36., 39. i 40.
- ◆ Przeprowadzenie wyborów wg wzorów z *Podręcznika Olka* lub innych zaobserwowanych w najbliższym otoczeniu.
- ◆ Ustalanie listy zadań do realizacji w klasie w całym roku szkolnym, określanie sposobów realizacji, wyznaczenie osób odpowiedzialnych za ich realizację. Dyskusja nad przyjętym planem i możliwościami jego realizacji.

Uwaga

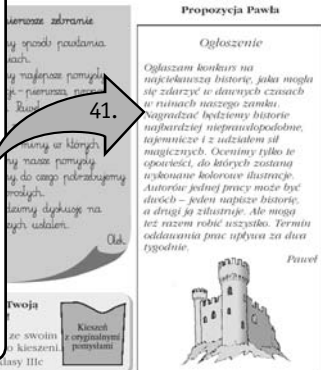
Pierwsze zebranie samorządu klasowego – zatwierdzenie planu pracy, umieszczenie w nim zadań ważnych dla klasy. Inicjatywa powołania sejmiku najmłodszych uczniów, składającego się z samorządów klas I–III.

- ✓ Zabawa matematyczna – opis w *Przewodniku* s. 207.

- Układanie haseł wyborczych, które mogłyby być zastosowane w każdej klasie, i takich, które mogą dotyczyć tylko klasy/miejscowości dzieci.

- Odtworzenie wg wzoru z *Podręcznika Olka* lub przeprowadzenie autentycznych wyborów do samorządu klasowego zgodnie ze wspólnymi ustaleniami – przygotowanie programu działań na rzecz klasy, szkoły, środowiska.
- Dowiedz się, jakie organizacje działają na terenie twojej szkoły:
 - W czym przejawia się ich działalność?
 - Czy chciałbyś należeć do którejś z nich?

Zmiana i pytania

- Jak sądzić, co wpłynęło na to, że Olek, Marie-Claire, Dorota, Ania i Staś otrzymali największą liczbę głosów?
 - Na kogo spośród kandydatów głosowałbyś, gdybyś był w klasie Olka?
- Czy Paweł przewidział wszystko, co jest potrzebne do przeprowadzenia międzyklasowego konkursu? Jeśli o czymś zapomniał, powiedz o tym.

41. ... przygotuj plakat wyborczy, na którym: ... zrealizować, jeśli zostanie wybrany.

- Wybieranie komisji, które przeprowadzają wybory. Opracowanie „małej ordynacji wyborczej”, np.:
 - ktoś, kto liczy głosy, nie może być wybierany;
 - na liście wyborczej powinno być więcej kandydatów niż osób wybieranych;
 - wybór rodzaju głosowania: jawne czy tajne;
 - skład nowo wybranego samorządu;
 - wyznaczony termin pierwszego posiedzenia.

36. ... **Ordynacja wyborcza (fragment)**

Rozdział 2.
Prawo wyborcze
Art. 6.
Prawo wybierania posłów i senatorów ma każdy obywatel polski, który osiągnął w dniu głosowania kończy 18 lat.

Rozdział 8.
Przebieg głosowania
Art. 58.
Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej między 6.00 a 20.00.

Art. 58.
Przed przystąpieniem do głosowania wyborca okazuje obwodowej komisji wyborczej dowód osobisty. Wyborca otrzymuje od komisji kartę do głosowania właściwą dla przeprowadzanych wyborów. Po otrzymaniu karty do głosowania wyborca udaje się do miejsca zapewnianego tajemnicę głosowania. Kartę do głosowania wyborca wrzaca do urny.

40. ... jest 25 uczniów. Wszyscy wzięli udział w głosowaniu. Każdy otrzymał listonoszami kandydatów, którzy zgłosili się do samorządu. Głosy oddali wszyscy głosujący. Jeżeli każdy głosował, to ile głosów oddał każdy kandydat?

Kandydat	Liczba głosów
1. Mirka	
2. Bartek	
3. Antek	
4. Tomek	
5. Julia	
6. Sasza	
7. Paulina	
8. Kuba	

- Oblicz, ile głosów otrzymali pozostali kandydaci, jeżeli wiesz, że:
 - głosy Antka – to wynik odejmowania 125 – 112;
 - głosy Mirki – to liczba o 1 większa od liczby głosów Antka;
 - pozostałe głosy przypadają na Saszę i Kubę – każda liczba jest wynikiem mnożenia przez 3 i jest większa od 11, a mniejsza od 19, Kuba zdobył więcej głosów niż Sasza.

40. ...

Mirka	—	Bartek	16
Antek	—	Tomek	17
Julia	20	Sasza	
Paulina	15	Kuba	

- W głosowaniu powinni otrzymać razem wszyscy kandydaci. Sprawdź, czy nie popełniono błąd przy obliczaniu głosów oddanych na każdego kandydata.

2. Przeczytaj tekst i podkreśl w nim wyrazy z ...

Julia została przewodniczącą samorządu. Toczyłem długi spór na jej temat. Mój kolega twierdził, że zachowuje się jak królewna i jest uparta. To nie jest w końcu powód do kłótni, ale ja uważam, że to nie jest umór – Julia umie

- Obliczanie w podobny sposób wyników z własnej klasy (z. 1.).